Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:

Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

NUMĔR DE DUMINECĂ 25)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 139.—Anul LIX. Brașov, Dumineca, 23 Iunie (5 Iulie) 1896.

Din causa sfintei sĕrbători diarul nu va apăré până Marți séra.

Dațĭ în carne vie!

Décă în vre-o provincia a imperiului otoman s'ar fi întêmplat un măcel și o vĕrsare de sânge atât de îngrozitóre, precum este cea sĕvîrșită în contra Românilor dela Mehadica, în 24 de óre tótă Europa ar fi fost avisată prin telegrame și casul ar fi dat motiv la gândirĭ seriöse asupra stărilor îngrijitóre din acea provincia.

La noi se întêmplă altfel. Sunt ḑece ḑile trecute, de când flórea poporului român din comuna Mehadica a căḑut victimă furiei și sĕlbătăciei deslănțuite a unor gendarmĭ unguresci și scirea despre un asemenea cas revoltător nu numai că n'a pĕtruns peste granițele țĕrii, dér nicĭ măcar publicul dela noi n'a fost informat cum se cuvine despre cele petrecute. Nu s'a dat până acum din partea conducĕtorilor grănițerilor românĭ din ținutul Caransebeșului nicĭ o împărtășire esactă despre cele întêmplate la Mehadica, care sĕ fiă basată pe cunoscință de causă și împrejurărĭ, și pe informațiunĭ luate în mod nemijlocit la fața locului.

Credeam, că de-ar fi chiar în meḑ de nópte, ba de-ar fi chiar și morțĭ de jumĕtate, la o veste atât de îngrozitóre conducĕtorii românĭ din Caransebeș se vor ridica din așternuturĭ, vor ține numai decât sfătuire frățéscă cu toțĭ Românii cu carte din localitate și vor lua în pripă cele mai grabnice mĕsurĭ, căutând a informa lumea prin scrisorĭ și telegrame, mergênd la fața locului pentru a studia casul cu martorĭ și în tóte amĕnuntele, mângăind pe popor și făcêndu-l sĕ cunóscă, că mai sunt ómenĭ în lume, carĭ se interesézä de sórtea lui și că în fața crudelor mĕsurĭ de terorisare mai póte conta la sprijinul cui-va

Așa înțelegem noi chiămarea unor adevĕrațĭ conducĕtorĭ ai poporului, așa am fi așteptat noi sĕ facă și Românii fruntașĭ dela Caransebeș.

Dér ce ḑicem? Orĭ dóră nu Românii dela Caransebeș sunt aceia, carĭ cu câte-va sĕptĕmânĭ înainte se têrau prin paviliónele exposiției „milenare" dela Budapesta, fraternisând cu adversarii nostri, umilindu-se ca nisce sclavĭ și sărutând tălpile acelora, ale căror organe de siguranță trag aḑĭ fără de nicĭ o sfiélă în carnea viiă a țĕranilor grănițerĭ din Caraș-Severin?

Cum am și puté aștepta, ca nisce cărturarĭ românĭ, carĭ au dat dovedĭ atât de triste de decanța lor morală și națională, sĕ fiă în stare a se găsi la înălțimea chiămării, când e vorba de-o apĕrare a poporului român față cu asupritorii sĕi. Preoții, dascălii și ceilalțĭ inteligențĭ românĭ din Caransebeș și jur, carĭ au amăgit poporul și l'au îngenunchiat înaintea adversarului, ducêndu-l pe la exposiția dela Budapesta, privéscă acum la Mehadica și vadă, cum sciu stăpânii sĕ rĕsplătéscă umilirile lor!

Cele ce s'au petrecut acum cu grănițerii românĭ dela Mehadica, al căror cas îl descriem pe larg mai în jos, nu sunt de altmintrelea lucru nou. Vĕrsarea de sânge dela Feldru, dela Scărișóra etc. ne este încă în prospetă memoriă, ér casurĭ de cruḑime și barbariă, sĕvîrșite de gendarmĭ față cu poporul nostru, avem de înregistrat aprópe în fie-care ḑi.

Dațĭ în carne vie! Acésta este, cum se vede, lozinca, ce s'a dat gendarmilor unguresci, cu scop, ca sĕ bage frică și spaimă în popor, ca sĕ nu mai cuteze a cârti în contra apăsărilor și nedreptăților nesfîrșite, ce trebue sĕ le îndure din partea uneltelor puterei.

Cu cât mai marĭ sunt asupririle și cu cât mai tristă și de nesuferit e starea, în care se află poporul, cu atât mai mult cresce și terorismul, prin care stăpânitorii vor sĕ înăbușéscă glasul și sĕ sugrume orĭ-ce mișcare în sînul lui.

Din scirile contra-ḑicĕtóre, ce s'au rĕspândit asupra măcelului dela Mehadica, reies două lucrurĭ cu siguranță: întâiŭ, că e vorba de marĭ plângerĭ ale poporului față cu organele administrative și cu primarul; a doua, că gendarmii au întrebuințat arma și au tras foc asupra locuitorilor fără sĕ fi fost atacațĭ de aceștia și numai cu scop, de-ai sili sĕ înceteze cu plângerile lui contra primarului etc.

Pentru ca solgăbirĕii unguresci sĕ pótă cu orĭ-ce preț susține pe spinarea poporului din comunele române uneltele lor, cum sunt notarii, primarii etc., carĭ sĕ servéscă intereselor de maghiarisare și de partid ale celor dela putere, trebue sĕ se foloséscă de forță brutală și sĕ céră dela gendarmĭ sĕ dea în carne vie, fără de-a mai ține sémă de nimic.

E trist, dér aicĭ am ajuns și aicĭ stăm sub „părintésca" oblăduire ungurésca. Ca sĕ-șĭ acopere barbaria și sĕlbătĕcia, organele ei din Caraș-Severin, după măcelul înfricoșat, mai trage pe ómenĭ și la rĕspundere pentru „rĕsvrătire" și-i bagă în temniță.

Dér mai că nicĭ nu póte fi altfel, când conducĕtorii îșĭ uită așa de mult de marea și sfânta îndatorire, ce o au în tot casul și în tóte împrejurările, de-a fi veghiătorii și apĕrătorii credincioșĭ ai poporului.

Din România.

Cu privire la situațiunea politică internă a României. foia oficiósă ungurésca „Kel. Értesitö" primesce din Bucuresci următórea telegramă, pe care o reproduc tóte foile unguresci:

Oposiția, ca și partida guvernamentală recunosc de-o potrivă, că situațiunea nu mai e de susținut. Vătĕmarea, ce 'i s'a făcut bisericei naționale prin depărtarea cu forța a Metropolitului-primat, a sdruncinat cu mult mai tare situațiunea guvernului, decât ca sĕ mai pótă trece mult timp fără ca sĕ aibă urmărĭ.

La meetingul conservatorilor, ce s'a ținut dilele din urmă, a luat parte elita cetățenilor. Și din provincia a sosit fórte mulțĭ în capitală. A fost interesant, că Catargiu, conducĕtorul partidului, s'a provocat la aceea, că încă în 1861, pe timpul principelui Cuza, au depus din post pe Metropolitul de-atuncĭ; pe timpul acela el a fost raportorul afacerei în cameră și raportul sĕu a fost de-ajuns, ca numai decât sĕ aducă cu sine căderea cabinetului. Take Ionescu a atacat într'un mod fórte vehement guvernul ḑicênd, că a compromis din nou țéra.

In aceeașĭ ḑi și partidul guvernamental a ținut un meeting, unde și-a ridicat cuvêntul și ministrul-președinte Sturdza. Modul însĕ cum el s'a esprimat asupra cestiunei, este esențial deosebit declarațiunile lui de mai înainte, prin care a voit sĕ justifice depunerea Metropolitului. Inainte guvernul și pressa lui a susținut, că fostul primate este un apostat, un hoț și că s'a aliat cu ucigașĭ, acum însĕ Sturdza a ḑis, că pentru aceea a trebuit sĕ lipséscă pe Metropolit de demnitatea lui, pentru-că pofta de gloriă personală o punea mai pe sus de sinod și de puterea guvernului.

Partidul guvernamental a recunoscut însu-șĭ situațiunea critică, în care a ajuns guvernul; ce-i drept, guvernul a însărcinat pe Mârzescu, vice-președintele senatului, ca sĕ încépă tratările de pace cu Metropolitul, dér Metropolitul a respins cu hotărîre orĭ-ce încercare. Procesul pentru calumniă, pe care Metropolitul l'a intentat contra „Voinței Naționale", diarul ministrului-președinte, de sigur va descoperi lucrurĭ, carĭ vor produce sensațiă.

In sînul guvernului se și consideră ca sigur, că după deschiderea din Septemvre a camerei, ministrul-președinte va fi silit așĭ da dimisiunea. Se ḑice, că urmașul lui va fi prințul Ghica, președintele Senatului, dér el ar puté constitui numai un minister de transacțiă și e întrebare, décă ar fi óre în stare, sĕ restabiléscă liniștea, deórece la agitațiunea estra-ordinară a spiritelor nu în puțină mĕsură contribue și faptul, din ce în ce mai evident, că vătĕmarea făcută bisericei naționale a fost de mult pregătită și încă intriga a fost pusă la cale din palatul institutului „Propaganda Fide", ale căreia fire se întâlnesc unele cu altele în mâna cardinalului *Ledohovski*.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Susana cea nebună.

Nu fițĭ păgânĭ la inimă, ómenĭ bunĭ; nu luațĭ în bătaiă de joc pe biata Susana cea nebună, că și ea-i zidirea lui Dumneḑeu, ca și voi. Și ea nu-i de vină, décă aḑĭ e cum e! Voia lui Dumneḑeu a făcut'o cum e și nu tot-déuna a fost ea așa.

Ei, hei! S'o fițĭ vĕḑut odată, acu-'s 30 și mai bine de anĭ, n'ațĭ fi luat'o 'n bătaiă de joc și copii voștri n'ar striga acum după ea. Dér aḑĭ nu-i, cum a fost odată; aḑĭ e babă sbârcită, căruntă, zdrențuită, cu capul plecat în pămênt, cu bâta într'o mână și cu straița de-a umĕr. Umblă pripită, tot mogorojind din gură, tot certându-se cu copiiĭ de pe uliță și cu fetele și cu feciorii, și cu toțĭ ómenii.

Dér ea nu face nimĕnui nicĭ un rĕu, décă omul îi dă pace; dér décă cine-va o nĕcăjesce, atuncĭ înjură și blastĕmă cât o ia gura: „Fire-ai de rîs la lume! Ardă-țĭ focul capul și nĕravul!" și alte multe înjurăturĭ și blăstĕme de felul acsta aruncă asupra celora, ce nu-i dau pace. Trăesce din cerșit, de icĭ capĕtă o bucată de pâne, de colo o lingură de lapte, orĭ ceva fiertură; muierea ceea-i dă o haină veche, cealaltă-i face așternut de pae într'un unghiu al casei, și așa trăesce de pe o ḑi pe alta, certându-se cu copii satului și povestind cu drag ceea ce are la inimă tuturor femeilor, carĭ vréu s'o asculte.

Povestea ei e scurtă, dér o spune pe ḑi și de ḑece și de două-ḑecĭ de orĭ, încât toțĭ o sciu acum de-a rostul: „Vine amușĭ din cătane Pavelul Onului, vine de bună sémă, c'am făcut pentru el mătănii pe-o cupă de grâu, și cum sosesce, cum mĕ ia, mergem colo la popa Ursu, ne cunună și apoi sĕ vedĭ veseliă!"

Atâta-i tótă povestea ei, care o scie aḑĭ tótă împregiurimea. Și nu-i modru sĕ nu o scie, că de trei-ḑecĭ de anĭ la toțĭ o spune, câțĭ vréu s'o asculte, și o ascultă cele muierĭ, și o îmbună: Va veni, Susană, colo la tómnă, că atuncĭ vin feciorii din cătane. Apoi ea se bucură și rîde, și rîde de se mai înădușesce rîḑênd; tótă roșesce și-i es lacrămile de rîs. Apoi plécă sĕ se gate, sĕ nu o afle Pavelul Onului negătată. Vara se pune la părău, se spală, se scaldă, îșĭ spală rufele, le întinde pe țĕrmure și până se uscă tot cântă:

Frunḑă verde bobule
Ia-mĕ-'n brațe dorule
Și mĕ trecĭ dealurile!
Pe unde-s cătanele!
Treci-mĕ păn' la Brașeu,
C'acolo-i și badea meu,
Cu pană verde 'n ciacău.

Décă cineva-i strică atuncĭ voia cea bună, décă o conturbă, atuncĭ se înfuriézä și începe: Da nu-țĭ poțĭ păḑi calea! Fire-ai de rîs la lume și la țéră! Ardă-țĭ focul capul și nĕravul!"

*

Inainte de asta cu vre-o trei-ḑecĭ și mai bine de anĭ, nu era în Corabia și jur fată frumósă ca Susana lelii Sânzâiana. Ea trăia nu mai cu măsa într'o căsuță a clejii, sub biserică, pentru care făcea la popa Ursu câte-va ḑile de lucru la sapă, orĭ la secere, orĭ la plivit în grădină. Că de unde venise în Corabia lelea Sânzâiana, cine a fost tatăl Susanei și din ce trăiau ele, asta nimenea nu scia de bună sémă. Lelea Sânzâiana venì în Corabia când era Susana ca de 4—5 anĭ și cum venì, umblă 2—3 ḑile prin sat, apoi o puse popa Ursu în casa clejii, cea de sub biserică și acolo au șeḑut ele până se făcù Susana fată de măritat. Cum se așeḑă lelea Sânzâiana în sat, de loc îi merse vestea, că scie bine căuta pe stele:

O stea, o stea,
Tu scii osênda mea.

Ba că scie da de noroc și că-i mare descântătóre pentru tot feliul de bóle. Așa, trăind ea cu Susănica ei în căsuța clejii, era des căutată de cele muierĭ, una venia cu o ólă de lapte: Fi bună, lele Sânzâiană, veḑĭ ce amar îi este băiatului ĕstuia al meu, că așa sare prin somn și vorbesce-'n laturĭ! — „O fi căḑut în cel spăriat", ḑicea lelea Sânzâiana, „adă o cămășuță de-a lui sĕ-i

Măcelul dela Mehadica.

Din comuna românéscă Mehadica, în comitatul Caraş-Severinului, am primit la începutul săptĕmânei acesteia o scire grozavă, care a produs în sînul tuturor Românilor o mâhnire şi indignaţiune mare. *Vre-o 37 de Românĭ, între carĭ doi copilaşĭ şi trei femei, au fost împuşcaţĭ din partea gendarmilor unguresci*, murind unii dintre ei numai decât, ér alţii fiind greu răniţĭ.

Fiind-că nenorocitul popor român din Mehadica nu are, cum se vede, nicĭ în comuna sa şi nicĭ măcar prin apropiere ómenĭ cu carte şi cu inimă, carĭ sĕ-şĭ ţină de datorinţă a sări în apĕrarea lui măcar prin câte-un raport fidel şi amĕnunţit, pe care numai decât sĕ-l fi trimis ḑiarelor nóstre naţionale, astfel ne-am vĕḑut siliţĭ până în ḑiua de astăḑĭ a ne mărgini la reproducerea unor scirĭ luate de prin ḑiarele unguresci, parte dela anumiţĭ corespondenţĭ românĭ din Caransebeş, carĭ însĕ nicĭ ei n'au fost la faţa loculuĭ pentru a-şĭ primi informaţiunile în mod nemijlocit, ci au scris numai după cum au auḑit dela alţii.

Constatând cu durere acéstă pĕcătoşiă din partea Românilor fruntaşĭ din acele părţĭ, lăsăm sĕ urmeze o scurtă descriere a celor întêmplate, după datele, ce le-am putut culege din alte foi:

Măcelul s'a întêmplat în ḑiua de 26 Iunie st. n. In aceea di fù trimes la Mehadica un slujbaş unguresc, ca sĕ ia în sémă lucrările făcute în izlasul comunal din partea a 20 capete de familiă. Totodată însĕ s'au trimes la Mehadica şi nisce gendarmĭ din Orşova, deóre-ce poporul era fórte iritat asupra primarului, George *Urechiatu*, despre care se dicea, că este un trădător al causei lor drept. S'a mai întêmplat apoi, că tocmai atuncĭ venise un urloier, care cerea sĕ 'i-se plătéscă dela fiă-care familiă câte 10 cr. pentru curăţirea hornurilor. Dér poporul plătise banii aceştia primarului, care însĕ, cum se vede, i-a păpat el şi nu i-a dat urloerului.

Aflând de asta, poporul s'a nĕcăjit şi mai mult şi s'a dus cu mic cu mare la casa comunală, unde sosise şi solgăbirĕul Dellevan, un tinĕr cam uşuratic de minte, rugându-se de acesta cu pălăria în mână, ca sĕ-i scape de acel primar ticălos şi sĕ le dea un alt primar, Solgăbirĕul însĕ, în loc de a-i mulcomi, le striga: *va rĕmâné primar acela, pe care-l vrĕu eu!*

Intr'aceea o femeiă se aruncă asupra porţiĭ, vrênd sĕ intre, ca sĕ descopere „domnilor“, carĭ erau incuiaţĭ în casă, nisce fărădelegĭ ale primarului, pe carĭ le scia ea. Pórta însĕ deschiḑêndu-se, o aripă a ei lovi pe locotenentul de gendarmĭ peste piciorul stâng. Atuncĭ locotenentul eşi la uliţă şi, după ce locuitorului Petru Şandru îi tăià cu sabia o urechiă şi o parte din pielea capului, comandă *„foc!“* Gendarmii descărcară atuncĭ puscile asupra mulţimei, câţi-va au căḑut numai decât morţĭ la pămênt, mulţimea o luă la fugă în ruptul capului, gendarmii fugiră după ei împuşcând mereu, până când îşĭ ispăviră patrónele din magazinul puscilor. Strada rĕmase roşiă de sângele răniţilor. Economul Dumitru Şandru a fost ucis de trei glónţe. *Cu totul au fost împuşcaţĭ 37 de ómenĭ*, între aceştia şi 3 copilaşĭ şi trei femei, carĭ se re'ntorceau tocmai atuncĭ dela munca câmpului.

Unii spun, că dintre cei împuşcaţĭ au murit 7, alţii că au murit 13 inşĭ. Afară de doi inşĭ, *toţĭ ceilalţĭ sunt împuşcaţĭ dela spate şi încă la o depărtare de 300—500 paşĭ.*

Ba nicĭ atâta n'a fost de-ajuns. După ce vĕduvele şi mamele ucişilor se duseseră sĕ ude cu lacrămile lor cadavrele celor morţĭ, *gendarmii le-au alungat cu patul puscei dela locul de jale*

La început unele foi unguresci avură neruşinarea de-a înfăţişa lucrul astfel, ca şi cum Românii s'ar fi rĕsculat cu cóse şi cu ciomege, aruncând tótă vina asupra lor, ba pe gendarmii ucigaşĭ îi lăudau pentru „bravura“ şi „vitejia“, cu care au sĕvîrşit acest măcel hoheresc. De-atuncĭ încóce însĕ foile unguresci tac, făcêndu-se a nu scí şi a nu vedé nimic, numai ca sĕ nu fiă silite a ḑice vre-o vorbă bună pentru apĕrarea causei Românilor măcelăriţĭ,

Ce-i mai revoltător, asupra Românilor din Mehadica s'a adus miliţiă din Caransebeş şi ómenilor li-se fac cheltuelĭ, carĭ vor duce comuna la sapă de lemn. Scirile mai nouĕ spun, că *s'a început o persecuţiă crudă în contra Românilor*, 15 locuitorĭ din Mehadica au fost legaţĭ în lanţurĭ şi trimişĭ la Teregova şi de aci la Caransebeş, între baionetele a 5 soldaţĭ şi 10 gendarmĭ.

Principele Nichiţa în Belgrad.

Visita, ce a făcut'o la Belgrad marele om al micului stat Muntenegru este adusă din partea pressei dela noi în legătură cu ideá unei *federaţiunĭ a statelor balcanice*. Cum-că visita principelui muntenegrean la Belgrad îşĭ are însĕmnătatea sa politică necontestabilă reese dealtmintrelea şi din modul peste mĕsură simpatic şi entusiast, cu care pressa Slavilor de méḑă-ḑi întêmpină acéstă visită.

Din 1878, de când Serbia s'a liberat de jugul turcesc, încă n'a călcat principe muntenegrean pe pămêntul ei, deşi tot aşa n'a călcat nicĭ rege sêrbesc pe pămêntul Muntenegrului. De când Serbia a devenit stat independent, Muntenegrul în tot-déuna a privit cu un fel de temere asupra ei şi acésta a fost causa, că între popórele acestor două ţerĭ, deşi după rassă şi origine înrudite de-aprópe, a esistat în totdéuna un fel de ură, când mai mare, când mai mică.

Serbia în tot-déuna s'a provocat la drepturile sale istorice, pătrunsă de credinţă, că în cele din urmă totuşĭ ea va fi aceea, care va restabili vechiul imperiu sêrbesc. Muntenegrinii din contră, erau mândri pe faptul, că nicĭ-odată n'au fost supuşĭ dominaţiunei turcescĭ şi de aceea pretindeau sĕ aibă ei rolul conducĕtor.

Rĕsboiŭ cu tóte acestea n'a isbucnit nicĭ-odată între aceste ţĕrĭ. După liberarea Serbiei, s'au făcut din partea acesteia încercărĭ în diferite rêndurĭ de-a câştiga amiciţia Muntenegrinilor, ba pe timpul principelui Mihail Obrenovicĭ lucrurile au ajuns aşa departe, încât Danilo, prinţul muntenegrean, a adresat acestuia o scrisóre, în care se ḑicea: „In ce privesce realisarea aspiraţiunilor sêrbescĭ, îţĭ cedez d-tale rolul conducĕtor şi eu voiŭ fi mândru, décă îţĭ voiŭ puté fi de ajutor“.

Dér după asta Mihail Obrenovicĭ n'a mai stat mult pe tronul Serbiei, fiind atât el, cât şi Danilo asasinaţĭ. Sub regele Milan s'au rupt din nou raporturile amicale dintre Serbia şi Muntenegru. Din momentul, în care fiica mai mare a principelui Nichiţa s'a căsătorit cu Petru Karagheorghevicĭ, moştenitorul de tron sêrbesc, Milan, devenise atât de gelos faţă cu Muntenegrul, încât, décă un supus sêrb ar fi cutezat sĕ pună piciorul pe pămêntul Muntenegrului, putea fi dinainte sigur, că la re'ntórcerea acasă va fi dat în judecată ca un trădător de patriă. Tot aşa unuĭ Muntenegreen nu-i era permis sĕ petrécă pe pămêntul sêrbesc mai mult ca 5 ḑile.

După aceste raporturĭ incordate acum, sub regele Alexandru al Serbiei, se face primul pas de apropiere între aceste popóre surorĭ. De aceea se dă atâta importanţă visitei dela Belgrad a principelui muntenegrean Nichiţa, de aci se aplică şi entusiasmul şi primirea extra-ordinară, ce 'i-s'a făcut acestuia pe pămêntul sêrbesc.

La prânḑul, ce l'a dat Regele Alecsandru al Serbiei în onórea prinţului Nichiţa acesta a ridicat un toast, în care a vorbit de unirea poporului sêrbesc din ambele ţĕrĭ (Serbia şi Muntenegru) sub egida amicului puternic dela méḑă-nópte, cu scop ca acest popor sĕ-şĭ redobêndéscă tot ce este a lui şi se propăşéscă pe cărarea culturii şi a civilisaţiunei. Se crede, că prinţul Nichiţa a avut în vedere Bosnia şi Herţegovina, când a vorbit de redobêndirea a tot ce este a Sêrbilor.

Prinţul muntenegrén a mai vorbit şi de legăturile frăţescĭ cu Bulgaria. Scim că nu de mult prinţul Bulgariei a fost şi el óspele regelui Alexandru la Belgrad, unde s'a serbat frăţietatea sêrbo-bulgară, ér acum e vorba sĕ mérgă prinţul Nichiţa al Muntenegrului la Sofia. Tóte aceste visite împrumutate au de ţintă alianţa séu confederaţiunea numitelor state slave balcanice sub protectoratul Rusiei, de aceea lumea politică urmăresce toţĭ paşii principilor din Balcanĭ cu cel mai viu interes.

Esamene la sate.

Sudriaşi-Jupanĭ, Iunie 1896.

Am luat parte la esamenul din Sărăzanĭ. Acéstă comună este reşedinţa notariatului cercual; şcóla séu mai bine ḑis sala de învĕţămênt e prea mică faţă cu numĕrul copiilor obligaţĭ de-a cerceta şcóla de tóte ḑilele. Esamenul s'a început după améḑĭ prin cântarea în cor a rugăciunii: „Bine eşti cuvêntat, Christóse“ etc., după care a urmat esaminarea. Presenţĭ au fost 16 elevi numai. Ca învĕţător servesce de 29 de anĭ d-l *Stefan Badiu*. Conspectul despre materialul propus din tóte obiectele de învĕţămênt n'a fost bine compus. Pe viitor ar trebui sĕ se conformeze cu privire la conspect-articolului „In ajunul esamenelor“ publicat în „Gazeta Transilv.“ de Duminecă Nr. 18. Scolarii au scris fórte frumos de esamen, un semn acesta, care dovedesce, că décă d-l învĕţător şi-ar fi dat truda şi la celelalte obiecte, ca la predarea scrierii, atuncĭ resultatul esamenului ar fi fost pe deplin mulţămitor, dér aşa nu pot sĕ mĕ esprim mulţămitor despre esamen.

Las' că nu s'a propus tot materialul din tóte obiectele de învĕţămênt, dér au fost multe obiecte, din carĭ nu s'a propus nimic, ca istoria, gramatica etc. şi şi ce s'a propus nu s'a esplicat aşa, precum trebue şi precum suntem în drept a aştepta dela un învĕţător cu tact şi rutină pedagogică. Esamenul a fost slăbuţ de tot. Pe viitor aştept mai multă diliginţă dela d-l învĕţător şi nu numai eu, ci tot némul românesc.

Ce se ţine de esamenul din comuna Bărna, acesta a fost şi mai slab. Comuna acésta are vre-o 80 numere, anul acesta a fost fără învĕţător. Veneratul Consistor din lipsa de învĕţător; a substituat pe învĕţătorul din comuna Sărăzanĭ, fiind apròpe una de alta. Invĕţătorul substituat a ţinut când a putut şi cum a putut prelegerĭ, de aceea nicĭ nu-i fac nicĭ o imputare pentru nereuşita esamenului, neavênd timpul necesar pentru de-a puté face vre-un spor.

In 28 Maiu s'a ţinut esamenul la şcóla din Pogănescĭ, unde au asistat, afar' de comitetul parochial şi epitropia şi d-l notar de cerc Abraham şi d-l Voianoviciu, mare proprietar de pămênt, Sêrb de naţionalitatete, om bun şi de trébă. Aicĭ funcţionéză de un an şi trei lunĭ invĕţătorul *Vasile Mişi*. Şi aicĭ a lipsit conspectul despre materia propusă din obiectele de învĕţămênt, precum şi protocolul de clasificaţiune. Elevii au fost împărţiţĭ în 2 clase. Esamenul s'a început la 8 óre a. m. prin cântarea în cor a rugăciunii „Imperate ceresc“. Rugăciunile au fost recitate bine. Se vede, că n'au fost învĕţate numai mecanic, ci au fost predate de esplicările de lipsă. Dér nu tot aşa de bine a succes esa-

---

descânt şi ţi-oiŭ da nisce buruiene culese din Ḑiua crucii, sĕ-l afumĭ şi nu i-a fi nimica“. Altă muiere venia cu o legătură de făină de grâu: Lele Sânzâiană, óre ce póte fi cu copila mea, că arde ca-'n foc, şi o dóre rĕu capul? — „O fi deochiată, săraca, adă o ólă cu stropĭ dela móră sĕ-i descântăm“. Altă muiere aducea un blid mare plin de urdă: Lele Sânzâiană, cu Todoru-meu nu-i bine, nu mănâncă, nu bea, nu dórme, tot ottéză prin somn, piere de pe picióre! Ore ce amarul l'o fi ajuns! — „O fi călcat în urmă de fată bĕtrână, cotănganul; adu-mĭ o lécă de pĕr de al lui şi o chiotóre dela cămaşa lui cea de sĕrbătorĭ, i-om descânta, ţi-oiŭ da ceva de afumat şi i-a trece!“

Şi tot aşa era la lelea Sânzâiana, de dimineţa până séra, veniau şi mergeau muierile ca la móră, şi nicĭ una nu eşia nemângâiată, nicĭ una nu se întorcea acasă fără nădejde, dér nicĭ una nu-i călca casa cu mâna gólă, astfel că ea, deşi nicĭ găină n'avea la casă, dér nu 'i se ciunta făina şi smântâna, laptele şi urda şi caşul, şi câte şi mai câte, tot pentru poveţe bune, pentru sfaturĭ înţelepte, pentru descântecele de tot felul şi pentru buruiene adunate din Ḑiua crucii.

Aşa trăia lelea Sânzâiana, mai cinstită, mai căutată şi mai pe odihnă decât un popă. Rar o vedeai la lucru, mai numai când făcea ḑilele popii pentru casă, altcum tot p'acasă făcênd de mâncare pentru ea şi pentru copilă, torcênd într'un caier, iérna de cânepă şi vara de lână, orĭ împungênd într'o cusĕtură. Dér avea cele de lipsă pentru traiŭ, nime n'o vedea pe la vecinĭ după împrumut, nicĭ-odată nu 'i se ciunta făina, lemnele şi de dulcele. Vestea îi merse până 'n cale de trei ḑile, giur împregiur şi era tot mai căutată şi tot cu mai mare încredere alerga lumea la ea, mai cu sémă muierile.

Dér trecênd din vreme, crescea şi Susânica, ca din apă, ba se făcù Susană întrégă, lucra tot lucrul şi juca 'n tot jocul. Apoi, cum era Susana lelii Sânzâiana celei fermecătóre, cum era frumósă şi drăcósă, o jucau tot feciorĭ aleşĭ, de-o parte că le era dragă, ér de altă parte că se temeau, sĕ nu se supere lelea Sânzâiană, asupra lor, căcĭ precum scia multe farmece de bine, tot aşa póte că scia şi fermece de cele rele, carĭ schimosesc pe om, îi trag gura la urechiă, orĭ îi pórtă nebun pe cele délurĭ.

*

P'acele vremĭ în Corabiă cel mai mare gazdă era Onu lui Afrim, un bogat sgârcit şi avea numai un fecior, pe Pavel. Când s'apucă Pavel holteiaş, atuncĭ s'apucă şi Susana fecioriţă. Şi se întêlniau ei, ca tinerii, mai la o clacă, mai la şeḑĕtóre, mai la joc, şi glumiau şi jucau, până odată Pavel simte nu sciu ce, ca un fior plăcut, trecêndu-i prin inimă. Şi din minuta aceea numai pe Susana o juca în tot jocul, numai lângă ea se aşeḑa în şeḑĕtóre, şi, când îl trimetea tată-so după ómenĭ la lucru, mai întâiu pe la ea abătea: „Tu, Susană, o ḑis tata, că poţĭ venĭ mâne la noi la sapă, secere?“ orĭ ce lucru era. Ér Susana nicĭ-odată nu ḑicea, că nu póte, de aceea ea, de primăvéra până tómna, mai mult mânca dintr'un blid cu Pavel, decât cu mă-sa, că într'o brazdă cu el şi lucra.

Lui Onu 'i plăcea de Susana sĕ o aibă în brazdă, că săpa ca orĭ-ce bărbat, ér la secere nu o întrecea nicĭ o femeiă. Apoi cât era ḑiuliţa nu-i mai sta gura 'n loc, tot cânta; în vecĭ n'o vedea-i supĕrată, lucra dela inimă şi cânta dela inimă; din asta pricină lui badea Onu îi plăcea de Susana, ér fiind şi frumósă, Pavel numai nu se omora de dragul ei.

Aşa trecură vre-o patru anĭ de-a rêndul, că feciorii noştri cu 15 anĭ se învaţă a lucra şi a juca, ér fetele cu 13—14 sciu tot lucrul şi tot jocul şi tóte horile.

Prin sat se vorbia mult despre aceştĭ doi tinerĭ. Unii ḑiceau una,

menul și cu privire la celelalte obiecte de învĕțĕmênt. Socotind neajunsurile, cu cari s'a luptat învĕțătorul și mai ales, că șcóla în urma permutării fostului învĕțător a rĕmas închisă mai un an de dile, resultatul obținut în împrejurările de față a fost încât-va mulțămitor. Pe anul viitor, când împrejurările vor fi normale, sperăm un esamen cu un resultat și mai bun.

Cel mai slab esamen s'a dat în comuna **Drinova** în 29 Maiŭ. Aici numĕrul pruncilor obligați a cerceta șcóla nu-i mai mare ca 20, fiind Drinova o comună constătătóre din vr'o 50 de numere. Ca învĕțător a funcționat d-l *George Răbagia*, preparand absolut de Caransebeș, care funcționéză în sus amintita comună de pe la 1891 și ca preot. N'am aflat nimic bun. Nu mi-am putut suprima indignarea și supĕrarea, vĕdênd atâta nepăsare și negligență din partea unui om tiner. Eu m'am așteptat la alt resultat dela d-l Răbagia, fiindu-i date tóte condițiunile, favorabile unui esamen bun, dér m'am înșelat. Décă nu i-a fost frică de organele sale superióre, sĕ se témă cel puțin de mustrarea conșciinței și de Dumnedeu, la tronul căruia îl vor pîrî sufletele micuților nevinovați, cari n'au fost împărtășiți măcar încât-va de binefăcĕtórele radie ale culturii, fără de cari adi nici un popor nu mai póte trăi. Vină-ți în fire, cinstite părinte, și te vei convinge, că nu esistă fericire mai înaltă, decât în muncă, în împlinirea totdéuna a datorinței și în liniștea conșciinței. Ce-ai negligiat, nu întrelăsa a pune la loc și atunci vei fi binemeritat de națiune. Așa sĕ fiă. X.

SCIRILE DILEI.

— 22 Iunie.

Monument pentru archiducele Albrecht. In amintirea rĕposatului archiduce Albrecht, care lăudase atât de mult vitejia ostașilor români în lupta dela Custozza, se va ridica un monument la Viena, înaintea palatului împĕrătesc. Monumentul va trebui se fiă gata în 1898, când Majestatea Sa își va serba jubileul de 50 de ani, de când e domnitor. Fondul pentru ridicarea monumentului este acum de 150,000 fl. Fiind-că la acest fond au contribuit și oficerii honvédilor unguresci, Ungurii ar fi poftit se se ridice monumentul bună-óră la Budapesta, dér de astă-dată nu li-se va împlini pofta.

—o—

Generalul Türr cunoscut din vremile emigrației unguresci, a sosit în Paris, venind din România.

—o—

Un episcop speculant. E vorba de episcopul reformat din Clușiu *Szász* Domokos, pe care mai anii trecuți foile unguresci îl ridicau în slavă pentru „patriotismul" lui. Acum însĕ s'au isprăvit cu laudele. Pare că ar fi chiar farmec, căci tocmai despre aceia, pe cari foile unguresci îi numesc mai mari patrioți și-i laudă mai mult, se adeveresce la urmă de-atâtea-ori, că sunt nisce simpli speculanți. Acum e la ordinea dilei: cum am dis, chiar un episcop de-al lor, Szász Domokos, despre care mai mulți credincioși ai lui publică prin foile unguresci un apel, în care se spun minunĭ de ceea ce a făcut acest episcop cu averile bisericelor din diecesa lui. Prin ameninţări şi pedepse disciplinare în contra preoţilor a silit comunele bisericesci din diecesă sĕ dea toți banii pe mâna lui. Cu acești banĭ episcopul a jucat la burse fără scirea și învoirea proprietarilor, cumpĕra hârtii de valóre, pe carĭ le schimba și preschimba după plac, ba într'un rĕnd hârtiile de valóre, cari erau proprietatea bisericeor, le-a pus zălog și a luat pe basa lor un împrumut de un milion florenĭ. Mai târdiu a început apoi cu grosul sĕ jóce la bursă, punĕnd în joc tótă averea în bani a diecesei, în sumă de vre-o trei milióne și jumĕtate florenĭ. Că ce-a perdut și cea câștigat nimenea nu scie, deóre-ce episcopul a făcut speculația fără control și pe numele sĕu, așa că astădĭ nimenea nu póte sci, care este averea diecesei și care a episcopului. Preoților și învĕțătorilor li-a luat nu numai o parte din venitul după moșia lor proprie, ci chiar și din ajutorul, pe care-l primesc ei dela stat, li-se subtrage în fiă-care an cel puțin jumĕtate sub diferite titule. Acestea și alte plângerĭ de felul acestora se aduc în apelul amintit. Acum în 6 Iulie se va ținé în Clușiu adunarea anuală a diecei, în care credincioșii vor lua posiția față cu aceste speculațiuni ale episcopului. Se prevede, că va fi un scandal mare.

—o—

Cum își petrec Ungurii în temnița Vațului. Cetitorii noștri își vor aduce aminte, ce mĕsuri aspre se luaseră față cu robii închisorei de stat din Vaț, pe cât timp erau acolo arestanții politicĭ românĭ. Acum însĕ, fiind-că în închisóre se află tot cam domnișori ungurĭ și Jidani, condamnați pentru dueluri, lucrurile merg altfel. Dovadă în privința acésta ne este o scrisóre, pe care unul dintre robii maghiari, cu numele Barabás Albert, o publică în „Magyarország". El dice în acéstă scrisóre, că robii din închisórea de stat dela Vaț o mână acum cât se póte de bine, au odăi curate și destul de frumóse, traiul e eftin, căci cu 30 fl. la luna capĕtă dejun, prând și cină fórte bună. Tótă diua arestanții, décă vrea, pot petrece împreună sĕu în odăile lor, sĕu în ambit, sĕu în foișor. In grădină pot sĕ se preâmble 2 óre. visite pot primi și înainte și după amédĭ, pot fuma, pot juca cărțĭ; vin pot sĕ-șĭ aducă în fiă-care di câte-un litru de persónă, — adecă așa stă scris în regulament, dér de adus își vor fi aducênd ei cât vrĕu. Cu un cuvênt, Ungurii își în temniță duc lumea albă. Acum de curênd a fost în temnița din Vaț și coriféul ungur Ugron Gábor, osîndit la 3 dile pentru duel.

—o—

Un bărbat cu două neveste. Poliția din Rákos-Palota a arestat dilele acestea pe locuitorul Martin Hlavacska, acusat pentru bigamiă. El s'a căsĕtorit din 1876 cu o fată tînĕră, după legea reformată. După-ce au trăit cât-va timp la olaltă, într'o bună diminéță nevasta l'a părăsit, fără a-i dice măcar un cuvênt de rĕmas bun. Hlavacska a așteptat 3 ani, dér vĕdênd, că nevasta lui nu se mai ivesce de nicăirĭ, în 1885 s'a căsĕtorit din nou cu o altă femeiă, cu care a trăit în fericire până Mercurea trecută, avênd și trei copii. Acum însĕ, după 11 ani, étă că se ivesce pe neașteptate nevasta lui cea dintâiŭ, pretindêndu-și drepturile de soția legitimă. După ce a aflat însĕ, că barbatul sĕu s'a căsĕtorit a doua-óră fără scirea și învoirea ei, l'a arĕtat la poliția, care numai decât a și arestat pe Hlavacska. Se dice, Hlavacska este un bărbat cu bun nume și se bucură altfel de mare cinste în orașul sĕu, dér ce folos, că cu două neveste de-odată nu se póte ferici.

—o—

Concurs. Camera comercială din Brașov publică concurs pentru ocuparea a două stipendii de câte 300 fl. v. a. pentru tinerĭ meseriașĭ, cari doresc a se perfecționa în specialitatea lor de meseriă în străinătate. Petițiunile provĕdute cu timbru de 50 cr. sunt a se adresa la camera comercială din loc. Terminul este până în 15 August n. c. la 12 óre din di. După aceste stipendii pot concura numai acei tinerĭ, carĭ se țin de cercul camerei comerciale din Brașov, adecă aceia, carĭ sunt născuțĭ sĕu locuesc în comitatele: Brașovului, Têrnavei mari, a Sibiului și a Făgărașului. In petițiunĭ trebue induse precis: Numele, locuința, starea familiară, ramul de industriă, care și l'a ales respectivul concurent, atestat despre cunoscința limbilor, atestat de botez și despre ocupațiunea sa până acum. Preterițĭ sunt acei tinerĭ, carĭ voesc a se perfecționa în industria chemică ca de es. fabricarea de săpun, luminĭ, oțet, colorĭ, albestrélă, și fabricarea de bere etc.

—o—

Trăsnet într'un cimitir. Din Berlin se scrie, că Mercurea trecută a fost acolo o mare furtună, cu care ocasiune un trăsnet s'a descărcat într'un cimiter, omorînd trei ómenĭ, ér pe cincĭ i-a rănit greu. Bagsémă toomai atuncĭ va fi fost adunată lumea la vre-o îmormêntare.

—o—

O nouă bólă a acaților. După cum se scrie de pe câmpia Ungariei, în ținutul Hajdu-Böszörmény, acații (salcâmii) sunt atacați în mĕsură fórte mare de nisce insecte periculóse: Lecanium Robiniarum Dougl, cari pustiesc total acații. Până acum nu s'a luat nicĭ o mĕsură pentru stîrpirea acestor insecte, carĭ pentru acațĭ sunt ceea ce este filoxera pentru viĭ.

—o—

Logodnă. Domnișóra *Cornelia Pană* fiica marelui proprietar Petru Pană din Viziru (lângă Brăila) s'a logodit cu d-l *Ion Păslă* din Bucuresci. Sincerele nóstre felicitărĭ tinerilor logodițĭ.

—o—

Liferare. Direcțiunea reg. un. a regiei tutunului publică concurs pentru liferarea de cleiŭ, scrobélă, uleiŭ de uns, cercurĭ pentru butóie din lemn de alun etc. Informații mai detailate pot căpĕta la camera comercială din Brașov.

—o—

Logodnă Ni-se comunică: Gentila d-ra *Lucreția Popea*, fiica d-lui Neagoe I. Popea, mare proprietar în Satulung (Săcele) s'a logodit dilele acestea cu d-l *Ión Munteanu* din Buzĕu. — Adresăm sincere urărĭ de fericire tinerei părechĭ.

—o—

Convocărĭ: Adunarea despărțĕmêntului III *(Făgăraș)* al Asociațiunei transilvane e convocată pe 12 Iulie n. în Porumbacul inferior. — Adunarea despărț. XVI. *(Sĕlăgean-Chioran)* e convocată pe 2 August n. în Odorheiu (Szamos-Udvarhely). — Deodată cu acésta se va ținea și adunarea Reuniunei fem. rom. *sĕlăgene*. — Adunarea gen. a învĕțătorilor rom. *sĕlăgenĭ* e convocată pe 6 Iulie n. în Berseul de sus (Felsö-Berekszó).

La tóte aceste adunărĭ Românii sunt învitațĭ sĕ ia parte în numĕr cât mai mare.

Convocare.

Ne luăm voiă a invita pe toți membrii despărțĕmêntului, precum și pe toți aceia cărora le zace la inimă înaintarea culturală a poporului român la Adunarea generală a despărțĕmêntului XXXII (Dicio-Sân-Mărtin) al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ce se va ținé Duminecă la 19 Iulie n. c. în comuna Iernut (Radnoth) cu următorul program:

1) Deschiderea adunării; 2) Raport general despre activitatea comitetului în restimpul dela ultima adunare generală; 3) Raportul cassarului; 4) Disertațiunĭ, (carĭ vor fi a-se comunica pesidiului cu 3 dile mai înainte); 5) Eventuale propunerĭ; 6) Inchiderea adunării.

Din ședința comitetului despărțĕmêntului XXXII al Asociațiunii, ținută în 1 Iulie st. n. 1896.

Vasile Zehan, diretor. *Simeon Caluțiu*, secretar.

---

alții alta, ca ómenii, dér într'o vorbă toți erau, că adecă lelea Sânzâiana a dat mătrăgună la Pavelu Onului, de numai pe Susana ei o juca, numai pe ea o vedea; ba babele mai diceau și aceea, că Sânzâiana a orbit și pe bocotanul Onu, de o ține în brazda lui și la casa lui, și la blidul lui.

Ce-i drept îi drept, că adecă în timpul din urmă era Susana tot cam pe la Onul, și când nu avea lucrătorĭ la câmp. Că la o gazdă mare cât este de lucru? Mai de cernut grâu orĭ făină, mai de lucrat la cânepă și lână, mai de văruit și câte și mai câte. Când era timpul țĕsutului, Susana era cu sĕptĕmânile de-a lungul în casa Onului, așa, că ea scia pe la el tot ce este și unde este.

Din aceste pricine și ea nu se putea nicĭ gândi, că dóră Pavel, după ce a scăpa de cătane, n'a lua-o pe ea; tot așa gândia și lelea Sânzâiana, și-i părea bine când se gândia, că va fi cuscră cu bocotanul Onul.

Dér veni vremea „numĕrușului".

Pe Onul îl sfătui popa Ursu și primarul satului sĕ facă rugărĭ pentru Pavel, că va scăpa, că-i singur la părinți. Dér rugările acelea, lăcrămățiile, cum le dice poporul, nu se fac de pomană, ér Onul era om scump și se gândia: de ce sĕ cheltuesc? da de nu l'or lua! Ba după ce vĕdu, că Pavel e orb de dragoste pentru Susana, se gândia, că ar fi chiar bine de l'ar lua Neamțul la regulă, dór va uita pe sĕrântóca aceea, că orĭ cum, bine că-i frumósă și harnică, da-i fata nimĕnui, nimenĭ nu scie de unde e și cine i-a fost tată? Ér el e dintre ómenĭ!

Așa trecu di după di, lăcrămății nu făcu, ér când colo — pe Pavel îl iau cătană. Acum se puse pe gândurĭ badea Onu, dér era târdiu, că pe Pavel îl duseră frumușel la regement, de unde scia, că doi-sprădece anĭ nu scapă, ba de-a fi o bătaiă, lesne se póte întempla sĕ nu-șĭ mai vadă satul. Inainte de plecare însĕ, îi spuse Susana așa: „Nu te teme, Pavele, că tu mult nu-i cătuni; mĕ pun cu mama și facem mătănii pe o cupă de grâu pentru tine, ca sĕ te scape Dumnedeu de urgisita cea de cătuniă". Ér Pavel dise așa: „Susănică dragă, décă faceți voi ceva, ca sĕ scap din cătuniă, atuncĭ sĕ scii, că de bună sémă, cum ajung acasă, ne luăm; așa sĕ-mĭ ajute Dumnedeu!"

Și Pavel s'a dus cătană, ér badea Onu cu lelea Mărina, cu muierea lui, rĕmaseră fără fecior, fără ajutor. Susana și mă-sa Sânzâiana rĕmaseră mai întristate, dér cu nădejdea, că în scurtă vreme l'or puté scóte. Pusu-s'a badea Onu și a vêndut doi boi și s'a dus cu banii la oraș, înfundând pe cei corporalĭ și sergențĭ cu banĭ și beutură, dér aceia ce puteau face? Atâta că lui Pavel îi da pace, nu-l mai puneau la tot lucrul; unde puteau, îl cruțau, dér sĕ-l lase acasă — nu sta în puterea lor. Lelea Sânzâiana însĕ cu Susana ei nu se mai arătau prin sat; cine le călca casa, le afla tot făcênd mătănii, pe tot firul de grâu câte-o mătaniă și tot dicênd rugăciunile. De tómna până lângă Pascĭ tot făcură la mătănii, ér când fu cupa de grâu tótă mutată dintr'o ólă într'alta, cum făcuse mătănii pe tot firul de grâu, atuncĭ le erau genunchii și nodurile degetelor tóte carne viiă, dér și vestea veni în sat, că Pavelu Onului vine dela óste.

Și nu era glumă ceea ce se audia. In Joia Pascilor sosi Pavelu Onului acasă și spuse că-i slobodit de tot, fiind-că dela Bobotéză tot în spital a stat cu un picior și acum l'au trimis acasă sĕ se vindece, că doftorii cei cătunescĭ nu-l pot vindeca. Bucuria lui badea Onu fu mare că-i sosesce feciorul chiar pe la vremea cea mai potrivită, când e de eșit cu plugul. Bucuria lelii Mărina însă era mare, că a scăpat puiul mamii atât de ușor; dér mai tare se bucura Susana cu măsa, că nu le au fost mătăniile de-a geaba, că a sosit Pavel sĕ mai aibă și ea dile bune, dile de veseliă, că destul a

Necrolog.

Sarafola, 18 (30) Iunie.

On. D-n Redactor! Cu inima îndurerată vin a Vĕ împărtăşi, că **Dr. Georgiu Roşca**, iubitul nostru medic, din Sarafola, nu mai este între cei vii. In urma unui atac de apoplexia, Dumineca, în 16 (20) Iunie c. órele 4 p. m. a adormit în Domnul, lăsând în adâncă durere pe nemângâiata sa soţiă cu trei fetiţe minorene, numĕróse rudenii, amicĭ şi cunoscuţĭ.

Era încă în flórea vieţii de 40 anĭ, un bărbat zelos şi plin de speranţe, gata spre ajutorul tuturor, carĭ cereau ajutorul lui, blând, bun şi stăruitor, conscienţios în chiămarea-'i medicală, dela care atât familia, neamurile, naţiunea, numai bune fapte putĕ aştepta.

Imormêntarea s'a sĕvêrşit Marţĭ, în 18 (30) Iunie cu rară pompă, fiind de faţă fórte numĕros public atât din loc, cât şi din comunele vecine. Serviciul funebral 'l-a îndeplinit: părintele veteran Simion Andron, din loc, însoţit de d-l Suetoniu Petroviciŭ, din Sân-miclăuşul-mare, Hălmăgian şi Negru din Igris, Partenie din Sân-Petru sêrb., Telescu din Cenadul sêrb., Wl. Weselinovits, adm. parochial în loc, ér cântările le-au esecutat cu precisiune d-nii învĕţătorĭ: Boerescu din Igriş, Minişan din Sân-miclăuş, Bozian din Cenad, Arsiciŭ din Igriş, Ioan Filip şi Andron cu elevii sĕi din loc, acompaniaţi de d-l drd. Fr. Stoicănescu, I. Cordoş şi N. Olariu din Sânmiclăuş, Georgiu Ioanescu din Igriş, Filip Belinţan, Fr. Roşu, Georgiu Mateiŭ, Ilie Miloş, şi St. Pecican din loc, apoi şi d-l Mihaiŭ Pêrvu, înv. din Şepreuş. Cuvêntarea funebrală a ţinut'o părintele V. Negru din Igriş, cu succes.

Era un public imposant ce forma conductul funebral, ca şi care nu s'a mai vĕdut în Sarafola, fiind de faţă, pe lângă popor, mulţime de inteligenţă de prin comunele vecine, care numai din curată iubire şi stimă faţă de neuitatul nostru medic n'au slăbit sĕ-i de-a ultimul tribut de recunoscinţă petrecêndu'l la locul de eternă odihnă.

Depunênd o lacrimă de durere pe mormêntul lui, sĕ-i cerem dela Dumnedeu ertarea pĕcatelor şi sălăşluirea sufletului lui cu drepţii, ér familiei rĕmase în doliu sĕ-i trimită duhul sĕu mângăitor.

A. P.

*

Subscrişii în numele lor şi al rudenilor, cu profundă durere aduc la cunoscinţa amicilor şi cunoscuţilor, că prea iubitul lor fiu şi frate, unchiŭ, cumnat, vĕr, şi nepot: **Dr. Liciniu P. Pop**, preot gr. cat. şi profesor la facultatea teologică gr. cat. din Blaşiu, a adormit în Domnul astădĭ în 2 Iulie 7 óre séra n. c. după un morb îndelungat cu grele suferinţe, împărtăşit cu SS. Saramente ale penitenţei, eucharistiei şi ungerei de pe urmă, în etate de 25 anĭ.

Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale scumpului defunct se vor depune Sâmbătă în 4 Iulie n. c. la 4 óre d. a. în cimiterul comunal din M.-Uióra spre odihnă până la diua învierei.

Vecinica lui amintire!

Mureş-Uióra, 2 Iulie 1896.

Ben. Pop şi *Ana* ca părinţĭ; *Hortensia, Flavius, Virgil, Silvia, Ovidiu* şi *Septimius*, ca fraţĭ şi numĕróse rudenii.

O crimă în Paris.

Sâmbătă în 27 Iunie locuitorii stradei Saint-Maur din Paris a fost emoţionaţĭ prin descoperirea unei crime. Un băcan din acéstă stradă, a lovit pe soţia sa c'un castron în cap, şi pentru a disimula crima, a ascuns corpul victimei în dosul prăvăliei. Portarul casei unde locuia băcanul, a fost cel dintâiŭ, care a denunţat faptul. El s'a presentat la comisarul de poliţiă din cuartir, spuind, că de câte-va dile soţia băcanului nu se vede, şi crede, că póte i-s'a întêmplat ceva, póte sĕ fiă chiar omorîtă. Portarul şi-a basat bănuéla sa pe următorul fapt: Viaţa ce o ducea părechea Besnard, nu era dintre cele mai bune. Soţia lui era în vêrstă de 66 de anĭ cu 20 de anĭ mai în etate ca bărbatul. Ea era fórte gelósă, din care causă aveau scene, care de multe-orĭ ajungeau la bătaiă. De câte-orĭ lovea pe bărbatul ei avea obiceiul de-a striga „Ajutor, căcĭ mĕ omóră!“ Joi séra la 10 óre şi $^1/_2$ spune portarul, că ar fi fost deşteptat de o nóuă cértă şi sgomot, ce era la băcan, că ar fi audit din nou strigênd pe soţia băcanului mĕ omóră ajutor! apoi sgomotul unei farfurii sparte. După acestea se făcù linisce. Portăreasa spuse bărbatului sĕu, că ar fi vĕdut'o în seara aceea, pe d-na Besnard fórte furiósă, declarând, că voesce sĕ omóre pe bărbat. Locuinţa particulară a soţilor Besnard era la primul etagiu şi erau forţat de a trece prin faţa locuinţei portarului. Câte-va momente după scena de mai sus, portarul n'-a audit, decât pasul lui Besnard, care se urca singur. Diminéţa când sĕ scoborî pe scară, a fost întrebat de portar, unde e soţia sa, şi ar fi rĕspuns, că ea a rĕmas în odaia sa, fiind puţin indispusă. Acéstă a desteptat bănuelile portarului, care a trimes pe cine-va în prăvălie, sĕ vadă décă d-na Besnard e acolo. Audênd, că lipsesce, s'a dus la comisariat.

Comisarul de poliţiă împreună cu secretarul sĕu, s'a dus la locul indicat, unde a găsit pe Besnard, ocupat cu o clientă. — Ce poftiţĭ? întrebă băcanul pe magistrat. Doresc sĕ vorbesc cu D-na Besnard. Soţia mea a eşit, trebue sĕ vie numai decât. — Fórte bine voi aştepta. Şi se aşedă pe un scaun. Acéstă purtare înfricoşă pe băcan, şi il făcù sĕ se decidă a întreba pe domn de motivul visitei sale. — Sunt comisar de poliţiă, al Cartierului. — Ce voiţĭ cu soţia mea? borborosi el. — Am aflat, că a dispărut, rĕspunse magistratul. Trebue sĕ găsesc mórtă orĭ viă.

Besnard devenea din ce în ce mai încurcat, şi c'un ton plângĕtor spuse, că femeia sa este silită de-a sta în casă fiind bolnavă. — Minţiţĭ D-le, ii dise brusc comisarul, fiţĭ franc, şi spuneţĭ adevĕrul, unde e soţia D-vóstră, că astfel fac perchisiţiă.

Acest cuvênt de perchisiţiă făcuse efectul unui duş de apă rece. — O! numai perchisiţiă nu, se rugă băcanul. Ea este în odaia cealaltă în dosul prăvăliei, — este mórtă.

Comisarul de poliţiă întră în odaia indicată, şi găsi într'un colţ o grămădeală de lădĭ, óle şi fel de fel de lucrurĭ. Besnard arătă că cadavrul se află în dosul lădilor. Tóte lucrurile au fost date la o parte, şi un tablou lugubru impresionă pe asistenţĭ. Rădimat de părete, şi în picióre era pus cadavrul D-nei Besnard. Piciórele nenorocitei erau proptite cu o ladă de lemn. Nenorocita femeiă avea la crescetul capului o rană largă şi adâncă... Pĕrul şi faţa îi erau acoperite de sânge închegat Corpul începuse deja a sĕ discompune. Poliţiaiul începù îndată interogatoriul omorîtorului.

Étă, după spusele lui Besnard, împrejurările în carĭ a omorît pe soţia sa: Joia trecută séra s'a iscat o cértă între mine şi soţia mea. Rugându-o sĕ înceteze cu înjurăturile, ea luà un pahar şi mi-l aruncă în cap. M'a lovit în frunte, de unde îmĭ curgea sânge (ceea ce era adevĕrat, căcĭ rana încă nu era vindecată). Deja de diminéţa m'a lovit cu piciorul, aşa că am fost silit de a mĕ duce la farmacist (apotecar) pentru a mi se bandagia piciorul. Vĕ asigur, că nicĭ odată nu aş fi dat o palmă soţiei mele décă nu aş fi vĕdut curgându-mĭ sânge. Am fost apucat de un acces de furiă grozav şi luând castronul (blidul) ce era pe masă 'i l'am spart în cap. Dênsa imediat a cădut jos. Când 'mi-am revenit în sêmţirĭ, era prea târdiu, cu tótă dorinţa ce aş fi avut, sĕ-i ajut, nu mi-a succes întru nimic, căcĭ după câte-va minute murì.

Am lăsat cadavrul acolo, m'am urcat în odaie unde am petrecut o nópte înfricoşată. Diminéţa cea dintâiu grije am avut'o de a ascunde cadavrul, astfel după cum l'aţĭ găsit. De o sută de orĭ pe di aş fi voit sĕ viu la comisariat, însĕ curagiul mi-a lipsit. Mi-am omorît soţia într'un moment de nebuniă. Vĕ asigur însĕ, că nicĭ-odată nu aş fi credut, că voiu putĕ comite un astfel de fapt, cu atât mai puţin, de a fi premeditat crima, ceea ce regret din suflet. Mai târdiu veni procurorul republicii, şi judele de instrucţie şi au procedat la cercetarea crimei din care însĕ ar reiesi contrarul istorisirilor lui Besnard. Magistraţii nu cred, că victima sĕ fi fost omorîtă, cu castronul, mai iute cred, că cu un ciocan sĕu cu o sticlă de mujdar, pe care s'au găsit vre-o câteva picăturĭ de sânge. Sĕ crede, că Besnard, avea intenţia de a transporta cadavrul la o proprietate a lui, ce-o avea la ţĕră. Intrebat fiind în privinţa acésta n'a voit sĕ dea nicĭ o esplicare. Omorîtorul a fost închis, şi cadavrul transportat la morgă. Dómna Besnard era în vêrstă de 66 anĭ vĕduvă de 2 orĭ, şi mamă a trei copii, carĭ sunt fiă-care la casa lui.

Vecinii au fost întrebaţĭ pentru a se da lămurirĭ asupra lui Besnard. Era cel mai bun om de pe lume, — ni-se rĕspunse, — sĕ purta bine cu clienţii, şi era stimat de tótă lumea. Locuitorii cuartirului il plângeau, că are o femeiă ca o scorpiă. Damele cuartirului renunţase de a mai merge la băcăniă, căcĭ dómna Besnard le primea fórte rĕu, şi nu se ruşina de a le dice, că D-nele veneau numai pentru bărbatul ei, sĕ tĕrguiască. Ea făcuse din soţul ei un adevĕrat martir. Besnard a suferit destul, şi se crede din causa acésta, că de sigur va fi achitat de juraţĭ.

---

ajunat şi s'a rugat până a fost el dus. Dér lucrul naibii! Pavel, cel ce sosise nu mai era cel ce se dusese, nu mai ţinea aşa mult la Susana, nu mai credea că mătăniile şi rugăciunile ei l'au adus, ci credea ceea ce-i spusese corporalul, că adecă el a făcut de l'au slobodit, el a pus vorbă la doftorĭ şi l'a domnul căpitan; de astă părere era şi badea Onul, care numai nu-şĭ smulgea unghiile, că a vêndut o părechiă de boi şi toţi banii i-a prăpădit în oraş cu şargele, de şi-a scăpat feciorul din cătane. Satul tot scia, că Susana cu măsa au făcut mătănii pe o cupă de grâu sĕ scape pe Pavel de cătane, dér şi aceea scia, că Onul tot din aceea pricină a vêndut o părechiă de boi de cei scumpĭ. Acum badea Onul, ca om sgârcit şi rĕu de pagubă ce era, tot cu cei doi boi visa. Ér în sĕrbătorile Pascilor spuse oarzin lui Pavel: mĕ copile, de cătane te-am scăpat cu mare năcas, dér doi boi s'au dus ca sĕ te pot scăpa; acum, după ce ti-i întrăma, vedĭ de te însóră, nu-mĭ pasă pe cine-i lua, dér baremĭ doi boi în locul celor ce i-am vêndut sĕ-mĭ aducă, căci rĕu numai cu 4 boi la ogor, în şésă merge mai bine şi mai cu spor, dér acum noi n'avem decât patru.

— Dér ce o sĕ dică Susana, şi măsa?“ întrebă lelea Mărină.

— „Aceea-i tréba lor, ce-or dice, ele nu-s de casa nóstră, că nicĭ le scie nime de unde-s, nicĭ cine-s? Cea bĕtrână-i o vrăjitóre hameşă, ce trăesce din minciunĭ, ér cea tinĕră-i o javră, ce s'ar pune cu puterea 'n binele meu; de-ar avea baremĭ doi boi, n'aş mai dice ba, dér aşa — nu se póte, şi pace şi sĕnătate.

Pavel asculta. Vorbele tătânesĕu i-se păreau tare vorbe cu minte, că Pavel era în multe forme ca tăiat din tatăl-sĕu, mai cu sémă când era vorba de avere, dicea ca şi tată-so: „Ce-i al meu, e al meu, ce-i al altuia încă sĕ fiă al meu!“ Rĕu îi păre, că Susana nu are baremĭ doi boi, sĕ o potă lua, că orĭ cum, da-i era dragă, dragă ca sufletul şi-l durea inima când îşĭ aducea aminte cât de drag îi era şi ei de el. Dér tată-s'o nu-i da dóuĕ cu dóuĕ: Sĕ căutăm o fată de starea nóstră, care sĕ scie preţul averea, că Susana nu-i de noi, e calică, adusă de apă, măsa-i o strigóie şi apoi credĭ că Susana de dragul tĕu a venit la noi? Nu, ea a venit sĕ capete plată pentru lucru şi mâncare 'n gură, că acasă 'i se lungeau urechile de fóme. De dragul tĕu nicĭ un vas la măta n'a spălat; ei îi este tot un drac, lucră la mine orĭ la altul, numai plată sĕ capete; apoi cât e diuliţa de mare nu-i mai stă gura 'n loc, tot horesce ca o nebună. Am audit'o horind câte 'n lume şi 'n sóre; ba mĕ chiar batjocorea în hore, nu sciu cum focu s'o ardă dicea la secere, că:

Ţine Dómne diua lungă
La gazda nost sĕ-i ajungă!

Cu aceea horă numai bătea şaua, unde diceam că sĕ sĕ pórte secerătórele, ca minteni e séră. Nu-i vorbă i-ar plăcea binele nostru, casa nóstră, şi de dragul lor dice că te-i place; dér sĕ fii un calic ca ea, nicĭ nu s'ar uita la tine. Dér Dumnedeu aşa a lăsat: Bogaţĭ cu bogaţĭ, calicĭ cu calicĭ! Tu-ţĭ caută una de séma ta, cum e Ana contraşului, Flórea primarului, Todosia curatorului, orĭ altă fată, pe cine-i vrea, numai ea una nu, că nu-i de noi, nu-i din neam şi n'are numai ce-i pe ea; şi-a afla şi ea un venit pe apă ca şi ea!“

Aşa povăţuia bocotanul Onul pe Pavelul lui, ér el îşĭ gândia: Bine dice tata!

A doua di de Pascĭ era horă mare înaintea bisericii. Tot satul era adunat acolo, tinerii jucau, băeţii ciocneau óuĕ, ér bĕtrânii şi cei însuraţĭ se uitau la joc. Pavel încă se trase până acolo, dér nu întră în joc, îl durea piciorul. Se aşedă pe un bolovan mare şi se uita la joc. Susana încă era acolo, se puse lângă el şi povesti cu el, dér nu mult, că un flăcău o chiamă la joc. Ea vrù sĕ se retragă, dér Pavel îi dise:

SCIRĬ ULTIME.

Budapesta. 3 Iulie. După programa pentru deschiderea Porţilor de fer, Majestatea Sa monarchul nostru va sosi în 27 Septemvre la Orşova. Vor fi învitate la serbare cele şese puterĭ semnatare ale tractatului de Berlin. Au fost învitate şi statele vecine, România, Serbia şi Bulgaria, a căror domnitorĭ au promis, că vor lua parte în persónă la festivitate.

Bucurescĭ 3 Iulie. Regele şi Regina vor pleca, precum sĕ anunţă, la Ragaz (Elveţia) în ḑiua de 4 (16) Iulie a. a. In cursul sĕptĕmânei viitóre Regele Carol va face mai multe escursiunĭ şi inspecţii pe domeniul Corónei din munţii Sinaei. Majestatea Sa va merge la Buştenĭ, la Omul, la Litivoiŭ, la Azuga şi va visita marile esploataţii din creerii munţilor.

Atena 3 Iulie. In satul Kardanos, care e situat între munţĭ şi are numai dóuĕ întrărĭ prin strîmtorĭ, insurgenţii cretenĭ au încunjurat şi închis 1600 de soldaţĭ turcĭ şi 2000 de locuitorĭ turcĭ. Ostăşimea, care în mai multe rêndurĭ au venit în ajutorul celor încunjuraţĭ a fost de atâtea-orĭ respinsă de insurgenţĭ. Se speră aicĭ, că la Kardanos insurgenţii vor avé un mai mare succes, decât la Vamos.

ECONOMIA.

„România agricolă“.

I.

Sub acest titlu s'a publicat anul trecut în numerii de ḑi ai „Gazetei Transilvaniei“ un valoros studiu economic din péna d-lui Dr. Georgiu Maior, profesor la şcóla de agricultură dela Herestrău, aşa încât cine a cetit cu băgare de sémă acel studiu şi-a putut forma o judecată despre starea economică a României. Mai târḑiu studiul numit s'a tipărit şi în broşură şi astfel şi-l póte procura orĭ şi cine dela autor cu preţul de 2 lei. (Pentru Ardeal 80 cr.)

Dér fiind-că cetitorii de Duminecă ai „Gazetei Transilvaniei“ nu au avut prilegiu sĕ cetéscă studiul numit, am cugetat, că le voiu puté face şi eu un asemenea serviciu când tot sub titlul de mai sus, voiu încerca o asemenea descriere economică, fiă şi mai scurtă. La acésta m'a îndemnat şi o călĕtoriă, ce am făcut'o anul acesta în România, cu care ocasiune am învĕţat a cunósce mai bine starea economică a României, nu numai după descrierĭ, ci şi din propria-mĭ esperienţă.

Din ţimpurile cele mai vechĭ România e cunoscută ca ţéră agricolă, care adecă îşĭ intemeiéză esistenţa şi bunăstarea sa materială mai mult în plugărit (agricultură), decât în celelalte ramurĭ ce se ţin de el, precum e pomăritul, legumăritul, industria, comerciul ş. a.

La noi s'a şters claca (iobăgia) la an. 1848, ér în România a mai durat până la anul 1864. Aicĭ a rĕmas fiă-care ţĕran cu proprietatea aceea, pe care a lucrat'o şi pe timpul iobăgiei, plus o parte de păşunat şi pădure, pentru carĭ se înţelege, că mai târḑiu s'au făcut óre-carĭ despăgubirĭ şi în banĭ; dincolo însĕ păşunatul şi pădurea au rĕmas întregĭ în mânile proprietarilor (boerilor), ér ţĕranii au căpĕtat odată pentru tot déuna dela 8—12 pogóne de pĕmênt (un pogon e cevaşĭ mai mic ca un jugĕr catastral de ale nóstre).

Pentru ca sĕ se pótă înţelege mai bine starea economică de dincolo, unde până astăḑĭ mai esistă un fel de clacă, după cum se va vedé mai la vale, vom arăta aci pe scurt cum a fost şi la noi starea economică pe timpul iobăgiei, ca astfel sĕ pótă vedea şi cetitorii mai tinerĭ, în ce condiţiunĭ munceau ţĕranii în vremea vechiă.

După o proprietate (moşiă) de 40 jugĕre trebuia sĕ facă ţĕranii la început câte douĕ ḑile în sĕptĕmână clacă domnului pămêntean cu mâncarea lui iérna şi vara şi sĕ dea din ḑece una ca dijmă (decima). Mai târḑiu s'a mai înăsprit iobăgia, căcĭ după mórtea iobagiului, pe multe locurĭ, se împărţiau cele 40 jugĕre de pĕmênt între următorii aceluia şi fiă-care trebuia sĕ facă câte douĕ ḑile, prin urmare se făceau pe aceeaşĭ moşiă 208 séu chiar 416 ḑile de clacă pe an.

Afară de acésta fiă-care iobagiu trebuia sĕ mai plătéscă şi dela 10—20 florinĭ banĭ vechĭ pe an ca dare domnului pămêntean. Muerile şi fetele iobagilor erau obligate a frânge, peptena, peria, tórce şi ţese, cânepa, inul séu lâna boerôicelor de clacă şi cu mâncarea lor, apoi a cerne bucatele, căcĭ nu erau trîere ca acum, a spăla hainele şi altele tot numai de clacă.

La Pascĭ şi la Crăciun, fiă-care comună iobăgéscă trebuia sĕ dea câte un bou gras domnului pămêntean, care ar fi vrut sĕ-şĭ alégă din ciurda întrégă, ér primăvara din 10 oi cu miei una ca dijmă. Tot la Pascĭ şi la Crăciun trebuia sĕ se mai dea câte o cóstă afumată de porc séu 17 cr., séu câte o găină şi 10 óuĕ, ér la Sft. George o părechiă de pui de găină, 2 ferdele de ovĕs, 260 melcĭ şi câte o bucată de rĕşină pe unde se aflau bradĭ.

Fiă-care comună iobăgéscă trebuia sĕ mai ia dela domnul pămêntean şi câte o bute séu douĕ de vin şi orĭ era bun, orĭ nu, trebuia sĕ-l plătéscă, după cum 'i-se punea preţul. După mórtea iobagiului, pe multe locurĭ, feciorii aceluia erau înfundaţĭ pe viéţă în ostăşime, éră muierea era aruncată pe uliţă, décă domnul pămêntean era cumva mănios pe ei. Pentru pescuit, ghinde séu jir se mai punea o altă tacsă deosebită în ḑile de lucru séu banĭ.

Pe unele locurĭ erau şi domnĭ pămêntenĭ séu deregătorĭ de ai lor, fără frica lui D-ḑeu, carĭ băteau fără milă pe bieţii iobagĭ séu iobăgiţe, ba erau unii şi de aceia, carĭ la grăpat, décă nu ajungeau vitele, puneau pe iobagĭ sĕ tragă.

Iobagiului nu-i era ertat sĕ pórte arme séu alte haine mai scumpe şi nicĭ sĕ umble călare. Domnul pămêntean avea mai departe dreptul de viéţă şi de mórte asupra lui, adecă îl putea vinde séu ucide; décă însĕ se ucidea fără vină trebuia sĕ plătéscă după legile ţĕrii 40 fl. de capul unui iobagiu, se înţelege, décă căuta cineva.

Afară de acestea domnii pămêntenĭ îşĭ mai ţineau şi alte drepturĭ, pe carĭ noi în adins nu le mai spunem aci. Aceia dintre cetitorĭ, carĭ ar dori sĕ afle şi mai multe despre iobăgiă, n'au decât sĕ caute într'o istoriă mai mare de ale patriei, şi acolo vor putea afla mai tóte întêmplările de pe atuncĭ.

II.

Trecênd dela vama Predealului în jos, călĕtorul póte vedé mai multe lucrurĭ însemnate împrejurul sĕu. Astfel spre Prahova în jos, un rîu, ce curge fórte repede, se pot vedé câte-va comune, ale căror case sunt zidite după un nou sistem elveţian, destul de largĭ şi frumóse. Intre acestea se află şi oraşul Sinaia, reşedinţa de vară a regelui, cu villele, foişórele şi palaturile sale încântătóre.

Mergênd cu trenul spre Prahova în jos, călĕtorul vede pe lângă calea ferată cioplitorii de pétră, fabricĭ de ciment şi var, de cărămidă, de ţiglă, ferestraie de apă şi de vapor, fabricĭ de chibriturĭ, de sticlă, de postavurĭ, de hărtiă şi altele. Intr'un cuvênt în munţĭ unde clima este mai rece şi pămêntul mai sterp, nepriincios agriculturei se desvóltă repede industria şi negoţul; daună însĕ, că acestea sunt mai cu sémă în mânile străinilor.

Deşi clima şi pămêntul până coborĭ dintre munţĭ mai în şes la ţéră nu este priinciósă plugăritului, după cum am ḑis şi mai sus, totuşĭ s'ar puté cultiva pe o întindere mai mare pomăritul, legumăritul, stupăritul şi crescerea vitelor, dér am vĕḑut, că chiar acestea ramurĭ economice sunt încă în starea lor primitivă şi lenevită aprópe cu totul.

Pomĭ pe o întindere mai mare nu vedĭ, decât icĭ colea câte unul singuratic, ér legume tot cam aşa ca şi pe la noi pe unele locurĭ: câte un strătuleţ mi-am putut lua informaţiunĭ mai de aprópe, presupuse încă, că şi aceia se vor fi manipulând pe unde sunt, tot în coşniţele de nuele, după metodul primitiv.

Crescerea şi ţinerea vitelor la munte ca şi la ţéră dincolo lasă încă fórte mult de dorit, de-órece pe lângă aceea, că sunt de un soiu prost (de munte-mocănescĭ), ele se mai şi ţin şi nutresc fórte rĕu nu numai peste iérnă, ci chiar şi peste vară.

La ţéră, pe cele mai multe locurĭ nu se află grajdurĭ anumite pentru vite ca pe la noi, ci acelea şi iérna pe vênturile şi gerurile cele mai marĭ stau adăpostite după şirele de paie séu în dosul unui adăpost de tufe séu trestiă, aşa încât când ninge mai multe ḑile de-a rêndul, nu se mai duce zăpada cu ḑilele de pe spinarea lor.

Sub astfel de împregiurărĭ nu-i mirare apoi, că boii de jug ca şi vacile de lapte es primăvara numai cu ósele înşirate pe ele, aşa încât vacile pană nu dă ceva iérbă la câmp nu au lapte mai de loc, ér boii trebue prinşĭ câte douĕ-trei părechĭ ca sĕ pótă trage plugul.

Afară de paiele de grâu, orz, meiu, ovĕs şi cocenii (stiuleţii) de porumb, nu se mai adună alt nutreţ pentru iérnă, pe cele mai multe locurĭ, precum e fênul, trifoiul, luţerna, mohorul, măzărichea ş. a., de-órece dincolo mai tot pămêntul e supus culturei bucatelor, ca sĕ iésă adecă cât mai multă dobêndă din preţul acelora.

Ţĕranii, după cum am vĕḑut mai sus au puţin pămênt propriu de al lor, din care causă vrênd nevrênd trebue sĕ lucre dela proprietarul séu arêndaşul moşiei.

(Va urma).

Intrebuinţarea vacilor la lucru.

E greşită părerea unora, carĭ ḑic, că întrebuinţarea vacilor la lucru e stricăciósă. Nu numai, că nu e stricăciósă, dér între anumite împrejurărĭ e chiar folositóre, numai sĕ se foloséscă cu cumpĕt şi cruţare.

Ba punerea vacilor la lucru e priinciósă cu deosebire când e vorba de sporirea lor, căcĭ făcênd mişcare cu greutate potrivită, se desvóltă viţeii mai bine în ele, ér laptele se produce continuu. S'a observat, că sunt mult mai producĕtóre vacile ómenilor, carĭ le pórtă tot mereu, — dér cu trébă bună, — decât ale celora, carĭ zac în nelucrare şi mâncă la iesle.

Apoi sunt unele bóle de picióre de carĭ sufĕr cu deosebire vitele, carĭ zac mereu pe podelele grajdului, pe când de aceste bóle mai nicĭ nu sciu vitele, ce sunt mai mult în mişcare, decât în zăcere.

S'a observat şi aceea, că vacile carĭ au fost folosite la lucru, fată cu mult mai uşor decât cele ce au tot zăcut. Ér taurii, carĭ se folosesc şi la jug, sunt mai puţin irităcioşĭ şi mult mai agerĭ la împlinirea chiămărei lor şi lângă aceea, nicĭ nu se trândăvesce zăcênd tot mereu.

Din aceste cause atât vacile, cât şi taurii e bine a se folosi şi la muncă, numai nu fără milă şi în mod îngreunător. *„Puţină încărcătură şi domólă mânătură!“* sĕ fiă regula fiă-cărui om, ce prinde vita la jug; cu deosebire când e vorba de vacĭ şi de taurĭ.

---

mergĭ şi jócă, că amêndoi cine scie când vom jucà, ér Pavel se luà încetişor şi merse aţă acasă. Îi părea bine, că ea jócă cu alţii ca sĕ aibă podoimă cu ce sĕ se despartă de ea. Susana îl vĕḑù mergênd dela horă şi ca un şerpe-i trecù prin sîn, dér ear se gândì: „îl dóre rĕu piciorul“.

După ce încetà jocul, Susana încă merse aţă acasă. Uşa o aflà închisă, că măsa încă era dusă prin sat. Se puse decĭ pe prispă şi plânse şi plânse, nicĭ ea nu mai scia de ce plânge: de ce a făcut atâtea mătănii înzadar? Că ce-i bolnav Pavel? Orĭ că presimţia ceva mai rĕu pentru dênsa? Aşa o aflà măsa plângênd şi începù la ea: Dér ce-i cu tine fată? De ce plângĭ? Nu te supĕra nimic, că Pavel are leac, s'a vindeca, şi de-i scrisă se fiă al tĕu, al tĕu va fi: de unde nu chiar de te-ai bate cu capul de păreţĭ, tot nu-i al tĕu. Omul socotesce, dér Dumneḑeu rênduesce. Apoi, am cam auḑit, că de când a venit din cătane, tată-s'o îl desmântă de casa nóstră, dér sĕ se facă cenuşă, el tot o sĕ vină la noi, de nu de alta, batĕr sĕ-l vindec la picior, că leac nu are numai în buruenile, care le sciu eu. De-oiŭ vedea, că-i sburdă mintea în alte părţĭ, atuncĭ vai şi amar de ciolanele lui.

Pavel o ducea rĕu cu piciorul lui, de abia-l putea pune 'n pămênt, tot era spart şi numai décă-l înfăşa cum înfăşii copiiĭ, putea umbla cu el. Altcum la faţă era rumĕn şi frumos de nime n'ar fi ḑis, că-i bolnav, că dela *inimă* ar fi tot mâncat şi mânca, că avea de unde. Dér ce sĕ facă, sĕ-i trécă? Doftorii cei marĭ cătunescĭ nu l'au putut scăpa, atuncĭ ce doftor se mai întrebăm, ḑicea badea Onu, care se temea de cheltuele. „De nu alta, mi-or mânca şi doftorii doi boi şi tot boleac a fi. Mai bine, tu muere, mergĭ pe la cele babe, da de i-or afla leac?“

— „D'apoi la ce babe, că aci în aretul nostru cea mai sciută îi baba Sânzâiana, dér ea....“

— „Ea l'a tămăduì, numai îi du o legătură de făină de grâu şi o strugea de slănină, că n'are ce băga 'n gură, sciu că n'a băga buruene de cele din Ḑiua crucii!“

— „D'apoi décă ḑicĭ, ducem'oiŭ, dér pare că mi-e óre cum-va sĕ-i calc casa, décă nu l'aşĭ pe Pavel sĕ i iee fata“.

— „Décă-ḑĭ cum sĕ nu-ţĭ fiă óre cum-va?! Nu-i poftescĭ în cinste, îi ducĭ ce scii că n'are şi ea ţi-a da o mână de buruiene, atâta i tot lucrul“.

Aşa se înţelesese badea Onul cu lelea Mărină, ér Pavel asculta şi ofta. Prin mintea lui umbla felurĭ de felurĭ de gândurĭ. Óre nu-i făcătură pe capul meu, ţipată de baba, că ce i-am lăsat fata? Că drept, că io nu i-am spus că o las, dér baba aia scie şi gândul ómenilor, nu cred că nu scie ea ce am vorbit cu tata. Dér de cumva, în loc sĕ-mĭ dée buruiene prielnice, mi-a da buruiene sĕ mĕ omóre? Tot cu de aceste îşĭ bătea bietul Pavel capul, apoi îi mai era şi dragă fata şi se şi temea de blăstĕmul ei şi de fermecele mâne-sa, dér la fata contraşului încă-i sta gândul, că contraşul avea 6 boi ca 6 lei, ér Ana când scia, că o aude Pavel îi cânta sĕ se nădăéscă:

Băditā cu buze moi
Fă-te negustor de boi
Şi vină de mas la noi,
C'are tata şese boi
Şi din şese vinde doi;
Doi îi vinde, doi opresce
Doi mi-i dă mie de zestre.

Ér Pavel, când auḑia cânteca, gândia ḑĕu „sĕ-mĭ dea boii cei din tânjală sĕ-i pun în frunte la ai noştrii, n'ar fi nime 'n sat cu 6 boi ca mine. Apoi sta cu gândul la boii contraşului şi la oile lui şi fiindu-i capul plin tot de boi şi de oi, nu mai încăpé în el şi Susana lelii Sânzâiana, cu atât mai vêrtos că şi Ana contraşului era frumósă destul şi cât nu era se făcea, că dóră ḑice cânteca:

Rumenéla din potică
Face pe lelea voinică!

De-altmintrelea, spre laudă fiă dis poporului nostru, el nu prea chinuesce vitele cu încărcărĭ prea marĭ, orĭ cu mânăturĭ prea în fugă. Er decă el vede pe cineva chinuind o vită într'o formă orĭ alta, dice: Se vede, că nu-i mai trebue; l'a desbăra Dumnedeu acuşĭ de vite!

Er ómenii noştri nu vor a fi desbărațĭ de vite, ei sunt nefericițĭ fără vite, ei sciu, că numai cu vite scoțĭ sĕrăcia din casă, din care causă tractéză bine şi omenesce cu vitele, ceea ce le servesce spre laudă şi onóre.

i.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre beuturĭ.

„Decă poftele nu le cruți, înzadar cauțĭ fericire, înzadar gândescĭ la dulcéța vieţiĭ“.

Lucreţiu.

(Urmare).

Rachiul sĕu vinarsul, este lipsit de tóte materiile nutritóre, şi de aceea nu este folositor ca vinul şi berea. Luat în cantitățĭ micĭ de tot înaintea mesei, face pofta de mâncare şi înlesnesce mistuirea, ațîță stomachul a prepara sucurile mistuitóre de bucate mai cu abundanță şi astfel face ca bucatele grele sĕ se digereze (mistuéscă) mai iute; *rachiul trece în sânge* şi are influență mare asupra creerilor şi nervilor, şi îi agită la o luc'are mai mare.

Inlocuirea cea presupusă a materiilor hrănitóre prin rachiu, puterea şi vioiciunea, ce el ne dă pentru un moment, lucréză îndată după lectura lui, şi îndată după aceea urméză o mare slăbiciune.

Rachiul luat în cantitățĭ marĭ şi neregulat, ce din nenorocire se întâmplă des, produce cele mai grozave bóle de stomac, de nervĭ şi atacă chiar şi creerii. Câțĭ ómenĭ vrednicĭ şi de mare preț nu cad óre pradă acestui mare vițiu, care astădĭ la noi a ajuns din nenorocire fórte întins. De aceea vom descrie încât-va rĕul, ce aduce beutura de rachiu (vinars) poporului nostru românesc.

Căutând la aceea, cât de tare este lățită astădĭ bețıa, sĕu necumpĕtul în beutură, mai cu deosebire beutura spirtuóselor, căutând la aceea, cât de tare sĕrăcesce poporul din causa beuturilor spirtuóse, căutând şi la alte rele, care le face necumpătul beuturei în societatea omenéscă, vom arăta pe cât ne va fi posibil urmările cele rele ale bețieĭ.

Prof. Dr. Elefterescu.

POVEŢE.

Cum trebue fiértă carnea? Multe femei greşesc fórte tare, când țin carnea prea mult în apă rece, ca sĕ tragă sângele din ea, deóre-ce prin acésta carnea îşĭ pierde şi părțile sale nutritóre. Decă însĕ carnea e stătută şi mirósă, se póte astfel ajuta, că în apa, în care se pune carnea sĕ fiérbă, se pun şi câte-va bucățĭ de cărbunĭ de lemn şi aşa se lasă sĕ fiérbă laolaltă cât-va timp. Cărbunii absorb mirosul cel rĕu, ér carnea şi supa capĕtă un gust şi miros plăcut. Tocmai aşa se póte face şi când se fierbe pesce prôspĕt, decă în vasul, unde se fierbe carnea de pesce, se pun cărbunĭ; prin asta pescele îşĭ pierde şi mirosul de tină (glod). Carnea de vită bĕtrână se póte fierbe bine şi repede în modul următor: Când apa clocotesce mai tare, în vasul, în care fierbe carnea, se pun la 3 funțĭ de carne douĕ lingurĭ de rachiu bun de sĕcară, sĕu decă de acesta nu este, atuncĭ în locul lui se póte folosi şi oțet bun de vin.

MULTE ŞI DE TOATE.

Un concert între sĕlbaticĭ.

Missionarii din Congo au o corabiă cu vapor. Intr'o di, când ajunseră cu corabia la o sĕmînță de Negrii cu totul necunoscută, aceştia s'au adunat cu toții sĕ vadă corabia, cum se mişca ea de sine. „Cât e de mare, cât e de mare“, strigă unul dintre Negrii, „acésta de bună sémă e bunica luntrilor nóstre!“

Când vaporul missionarilor dete semnalul de plecare, între Negrii se iscă o mare zăpăcélă. Mulțĭ dintre ei s'au trântit jos pe fundul luntrilor, alții au sărit în apă şi cu notul se siliau sĕ iésă la țĕrmure, alții au apucat vêslele şi se siliau sĕ se depărteze cât se póte de iute dela vaporul missionarilor.

Missionarii au observat, că musica are o deosebită influință asupra Negrilor. Cu ocasiunea sânțirei unei capele, missionarii au dat şi un concert. La acest concert Negrii întru atâta s'au însuflețit, încât e imposibil de-a puté descrie însuflețirea. Negrii, cu ochii, cu gura şi cu urechile sorbiau tonurile date de instrumente, ne mai putêndu-se stăpâni, de bucuriă au început a bate în pălmĭ şi a strigă cuvinte necunoscute.

Indată ce se isprăvi concertul, toțĭ Negrii s'au adunat în jurul musicanților şi cu frică priviau la instrumente; numai încet se apropiau spre ele, altul netedia córdele dela violină, altul alt instrument. Mai betĕtóre la ochi a fost pentru Negri toba cea mare. Audind Negrii tonul profund şi puternic al tobei, diceau: „Da, ăstai regele musicei, celelalte instrumente sunt numai de ajutor, acele sunt copiii ei“.

E fórte interesant, ce idee au Negrii despre „şcólă“. In privința acésta scrie missionarul catolic Iackson, de pe insula Borneo, următórele:

Un părinte îşĭ aduse odată un fiu al sĕu la missionar şi îl rugă sĕ-l instrueze. Missionarul îi promise, că va face tot posibilul. Dóuĕ sĕptĕmânĭ mai târdiu veni părintele copilului la missionar şi îi dise într'un ton nemulțămitor: „Cum e asta, că d-ta îmĭ instruezĭ copilul deja de 14 dile şi pielea lui încă tot e négră?“ Missionarul, pe lângă tóte silințele, nu l'a putut face sĕ înțelégă, că el asupra pielei nu póte influința. Negrul îşĭ lăsă mai departe copilul la missionar, şi după un timp érăşĭ veni şi începù acolo a-l esamina: „Spune-mĭ fătul meu acum, după-ce tu eştĭ învĕțat, va ploua în curênd?“ Copilul se înțelege nu dă nicĭ un rĕspuns. Tatăl îi puse altă întrebare: „In sĕptĕmâna asta mai de pe urmă mi-am perdut sabia, scii tu cine mi-a aflat'o?“ După 2—3 întrebărĭ de felul acesta dise Negrul: „m'am înşelat, de-óre-ce învĕțătura missionarilor nu e de nicĭ un folos“.

*

O minciună esemplară.

O carte vechiă numită: „*Mala Gallina Malum ovum*“, care s'a tipărit în Viena la 1696, vorbesce despre o violină uriaşă, pe care o descrie aşa:

1). Violina este de 400 coțĭ lungă şi 80 lată.

2). S'au folosit 6700 stânjinĭ de scândurĭ, şi numai pentru şaua (podul) peste care trec córdele, au trebuit 567 stânjinĭ.

3). La acésta violină au lucrat opt anĭ întregĭ 100 fabricanțĭ de violină, 92 tâmplarĭ şi 68 măsarĭ.

4) Pentru şurubele de întins córdele s'au folosit 4 stânjinĭ de lemn de stejarĭ marĭ.

5). Dela 20,000 de cai s'a folosit pĕrul din códă pentru arc şi 200 de țĕsătorĭ (tocacĭ) au lucrat la acel pĕr.

6). Pentru cleiu, cu care s'a lipit violina la-olaltă, dela 18,000 de boi li-s'au luat córnele şi 200 de ómenĭ au fiert córnele în tigăi timp de 3 anĭ, ér 50 de ómenĭ din nebăgare de sémă au cădut în tigăi şi acolo au şi murit.

7). Pentru arc s'au folosit 8 stânjinĭ de lemne de laur.

8). 500 de ómenĭ au fost angajațĭ pentru încordarea violinei cu instrumente fórte marĭ.

9). Pentru córdele cele mai scurte au folosit 4768 intestine (mațe) dela cele mai frumóse şi mai bune oi.

10). Er pentru córdele mai lungĭ, deórece violina avea pe 7 părțĭ córde, o descriere este cu neputință.

11). Violina o încorda de trei-orĭ pe an: la Crăciun, la Pascĭ şi la Rusale, deórece vibrațiunile sunetului durau dela o sĕrbătóre până la cea-laltă şi altă-dată nicĭ nu era iertat sĕ cânte cu ea.

12). 680 ómenĭ purta arcul pe córde.

13). Tot-deauna, când o ungea, trebuiau 800 funțĭ de colofoniu şi pentru ca sĕ ungă arcul trebuiau 80 de ómenĭ.

14). In anul acesta (1696) la Pascĭ violina a fost încordată, ér córdele cele mai micĭ au sărit şi au omorît 300 de ómenĭ, afară de rănițĭ.

15). Despre profunditatea tonului violinei nicĭ nu se póte vorbi; odată s'a întâmplat, că un croitor s'a urcat pe violină aşa din glumă, ca sĕ o vadă mai bine; cum privea el însĕ prin una dintre găurile (aperturile) violinei, ameți şi cădù înlăuntrul ei, unde două dile a tot mers până a dat de fund.

16). De-órece córdele cele micĭ, carĭ erau deja rupte, n'a mai voit nimenea sĕ le încórde, odată ómenii, carĭ erau acolo de fată, au încercat a trage cu arcul pe ele, şi acestea aşa sunete au dat, încât numai decât un turn din apropiere, ce era de 50 stânginĭ înalt s'a rĕsturnat de sguduitura sunetului. Turnul însĕ din întêmplare n'a omorît pe nicĭ un om, decât numai pe un măgar.

*

Cât costă un cuib de pasĕre?

Un cuib de pasĕre? Ei, ce o sĕ coste, nimica tótă. Sĕ nu te înşelĭ Petre, dice dascălul, un cuib de pasĕre costă cel puțin 1000 leĭ, ba sunt unele, carĭ costă şi 2 şi chiar mai multe miĭ. Spunețĭ acésta cuĭ vețĭ vrea, căci nimenea n'o sĕ credă. Ei, atuncĭ o sĕ'țĭ dovedesc: Inchipuesce-țĭ, că copilul vecinului strică un cuib cu vr'o 5 pui de pitulicĭ sĕu peptănuşĭ. Aceştĭ 5 pui se înțelege că pier cu desĕvârşire. Ițĭ poțĭ închipui că acestea 5 gurĭ micuțe nu fac alt-ceva decât mâncă tótă diulică. Sĕ dicem că fiă-care consumă pe di nu mai mult de cât vr'o 50 de omidĭ, carĭ ar face 250 omidĭ pe di, carĭ rod necontenit la arborii noştri şi acum rĕmân nedistruse fiind-că acel copil a stricat cuibul. Sĕ dicem că acele 5 păsĕrele ar fi mai stat în cuib numai 30 de dile şi ar fi consumat neconturbate vr'o 250 omidĭ în fiă-care dĭ. In acest cas ar fi distrus în fine 7500 omidĭ. Aşa, sĕu nu-i aşa? Se înțelege că'l aşa. Dér, mai departe, fiă-care omidă — asta e constatat — mânâncă, când se pune pe mâncare, atâta cantitate de foi şi florĭ, cât cântăresce ea. Se admitem deci că omida 'şi-ar fi continuat distrugerea în felul acesta încă numai 30 de dile şi ar fi distrus numai un singur fruct, atuncĭ ar fi consumat tóte la o l'altă nu mai puțin de cât 225.000 fructe şi ér numai fiind-că acel copil a luat cuibul. Cât represintă deci un cuib nealterat în împrejurimile acestea cu locuitorii sĕi? Ei, 250,000 mere sĕu

---

A treia di de Pascĭ, des de diminéță, se duse lelea Mărina la baba Sânzăiana, încărcată ca de acasă, cu dóuĕ corfe marĭ, în care avea: óle cu lapte dulce, tăniere cu brândă, legăturĭ de făină şi de grâu şi de mălaiu, apoi óuĕ, unt, slănină şi chiar un picioruț de miel. Când intră în casa cea de sub biserică a babii, era cât p'aci sĕ uite că-i de dis: Christos a înviat, atâta se minună de rânduéla ce afla acolo. Că era un pat ascernut până 'n pod de sus, tot cu perinĭ de bumbac cusute 'n crucițe, cum numai Susana scia cóse p'acele vremĭ, apoi stergare pe la icóne, tóte țesute în forme şi 'n pana bradului, apoi icóne, vase, tóte sclipiau ca argintul de spălate ce erau, ér păreții erau albĭ de puteai scrie pe ei.

Lelea Mărină nu fusese dóră nicĭ odată în casa babii, de aceea sta mirată, când o vedea atât de împodobită, mult mai împodobită decât a ei, că era muere de gazdă şi din gazde. Cu o aruncătură de ochĭ vĕdù lelea Mărina tot ce era de vĕdut, apoi închidênd uşa dise: „Christos a înviat! Şi sfintele sĕrbătorĭ sĕ fiă de folos la tótă lumea şi nóuă!“

— „Adevĕrat c'a înviat! Dumnedeu te audă! Trecĭ şi şedĭ! Óre în ce sĕ însemnu, că vii şi d-ta odată la noi?“

— „Şadă binele şi sănĕtatea! Eat' aci țĭ-am adus câte ceva, fă bine şi pune bine, ce ni-a ajutat Dumnedeu de țĭ-am putut aduce. Da Susana unde-i?“

— „S'o dus după apă la ciurgău, dér nu sciu ce biată-i e, că tótă noptița n'a durmit, se vaietă de durere de cap“.

— „D'apoi rĕul lesne vine, dér anevoiă se duce. Dóră aşa pățim şi noi cu Pavelul nostru; de când l'o dus în focuita ai de cătunie, ce 'i s'a iscat la un picior, ce nu, destul că tot i-o spart. De aceea am venit, dóră-i sci ceva leac pentru bietul fecior, că dumniata la multă lume ai ajutat“.

— „D'apoi leacul e la Dumnedeu sfântul. El drăguțul de El, dă bólele şi Sfinția sa le şi ia, când se milostivesce. Drept şi mai drept, că Dumnedeu a pus putere de vindecare în buruene pentru tóte bólele, numai nu le scie nimenĭ tóte, vai de noi şi de sufletul nostru, că suntem pĕcătoşĭ. Dér de n'am fi aşa rĕi cum suntem, am afla leac la tótă bóla, că tótă bóla are leac. La Pavel, lele Mărină, numai pe nimerite nu-i pot da leac, trebue sĕ-i vĕd buba, şi oiu cerca, i-oiù descânta, i-oiù căuta buruiene, că Dómne! Ce n'aş face eu tocmai pentru el, care s'a avut ca un frate, cu copila nóstră?!“

— „D'apoi îi face bine şi-i venì până la noi, când îi gândi că-i bine“.

— „M'oiù duce în sĕră, că adĭ e Marțĭ şi Marțĭ séra-i chiar bine. Dér deocamdată nu-i dațĭ vin nicĭ vinars sĕ bea şi mâncărĭ dați-i tot cam dulcĭ, nimic cu oțet“.

Intr'aceste sosì şi Susana acasă cu 2 urciore pline cu apă rece dela ciurgău. Când vĕdù pe lelea Mărina la ei, făcu nisce ochĭ marĭ, se întrebă singură pe sine, că óre de ce a venit? Dér lelea Mărină o luă peste picior: „Nó vedĭ, draga lelii, că şi eu viu odată la voi! Tot dicéi, că eu nu abat nicĭ când pe la voi, étă amu-s aci. Dér ce-ți-e? Că mi-a spus măta, că eştĭ betégă?“

— „Mĕ dóre capul, lele Mărină, de gândescĭ că-i spart“.

— „Te-o fi deochiat cineva erĭ la joc; nu i-ai stins cărbunĭ, lele Sânzăiană?“

— „M'o fi deochiat turnul bisericii“, dise Susana rîdînd, şi eşĭ afară, după cum era deprinsă sĕ facă totdéuna, când avea mamă-sa de dat vr'un sfat la cele muierĭ.

Dér nu mult stătù şi lelea Mărină, îşĭ luă corfele cele golite, îşĭ luă rĕmas bun şi se duse acasă, mirându-se de rĕnduéla cea bună ce o află la baba Sânziana. Se vede, că are fată mare, îşĭ gândì ea.

— „Nu ți-am spus Susană“, dise baba cătră fată, după ce rĕmaseră singure, „nu ți-am spus, că orĭ ce vor face, trebue sĕ ne caute, de nu de alt-ceva, baremĭ sĕ-i vindec bo

pere, carĭ la o-l'altă, bucata numai cu $^1/_2$ banĭ calculată—fac suma de lei 1250. Décă am dis că un cuib de pasĕre valoréză 1000 lei, te rog sĕ mĕ credĭ şi spune prin urmare la toţĭ prietinii tĕi sĕ lase în pace cuiburile de paserĭ ca sĕ rĕmâe economiei cei 1000 lei.

*

Unde sunt afundimile cele mai mari pe mare?

In anii dela 1873—1876 vapórele „Challenger“, „Gazelle“ şi „Tuscarora“ au mĕsurat tóte mările şi au aflat, că pe marea de-a lungul Japoniei cele mai mari afundimĭ sunt de 7224 metri, 7950, 8491, 8513 şi 8704 metri. La colţul sudic al insulei Camciatca s'au aflat afundimĭ de 7385 şi 8856 metri. Afundimea mărei între insulele Sandwich şi Samoa sunt de 6306 metri, din jos de insula Alasca e de 6700 m., între insulele Havana şi Bermuda de 6163 m., la partea nord-ostică dela insula Portorica e de 6761 şi 7086 m. Marea din sus de insula Trinidad e de 6006 m. afundă. In Oceanul atlantic şi în Oceanul mare afundimile cele mai marĭ variéză între 5000—6000 metri.

Literatură.

In editura librăriei H. Steinberg din Bucuresci (Strada Şelarĭ Nr.) a apărut: **Chestiunĭ de învĕţămênt**, un volum de 340 pagine, note asupra învĕţămêntului primar de d. *A. Lupu-Antonescu*, profesor şi inspector al şcólelor primare şi normale. Cuprinde următórele capitole: Statul şi învĕţătorul.—Alexandri şi C. Negruzzi pedagogĭ.—Cartea de cetire.—Programa studiilor primare.—Cine, ce? Un învĕţător inimos.—Negru pe alb: sărăcimea şcólelor rurale, recrutarea învĕţătorilor, localurile, circumscripţiile şcolare etc.—Conferinţele didactice.—Cuceriţĭ de Ruşĭ.—Examenile particularilor.—Şcóla şi şcolarii.—Un document şcolar: reformele propuse de consiliul general de instrucţiune din 1884.—O escursiune la ţéră.—De vêndare la tóte librăriile românescĭ. Preţul 2 lei.

*

In editura librăriei Nicolae I. Ciurcu din Braşov a apărut: **Carte de rugăciunĭ**, pentru folosul şi mângăierea fiă-cărui creştin, întocmită de *Ierodiaconul Damaschin* din sfânta mănăstire Sinaia. Format estetic pe 336 pag., hârtiă fină. Preţul 65 cr.

*

A apărut un nou volum de *D. Teleor* cu titlul: **Realiste** O colecţiă de povestĭ scurte, epigrame, pastelurĭ şi descripţii în versurĭ, carĭ corespund perfect titlului lor. Pline de acel humor sincer şi nesilit, scrise într'o limbă simplă lipsită de artificii, în acea limbă a poporului, pe care o mănuesce cu atâta uşurinţă cunoscutul autor, ele sunt de un farmec desĕvârşit. Indemnăm pe public sĕ le cumpere. Preţul unui esemplar broşat 1 leu 50 banĭ.

*

Escursiunĭ pe munţii Ţĕrei-Bârsei şi ai Făgăraşului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureşianu“ din Braşov o carte fórte preţiósă, scrisă de d-l *Ioan Turcu*, protonotar pens. al comitatului Făgăraş. In acéstă carte, scrisă în formă de istorisirĭ pe cât de interesante, pe atât şi de plăcute la cetit, se cuprinde descrierea amĕnunţită a munţilor, cu tóte potecile şi platourile lor, cu animalele şi plantaţiunile lor; apoi viéţa ciobanilor şi păstorilor din munţĭ cu multe legende şi istorisirĭ plăcute; descrierĭ întregite cu schiţe istorice despre castelele şi Ţéra Făgăraşului etc. etc. Pentru istoricĭ, pentru turiştĭ, pentru cei ce vor sĕ cunóscă, orĭ chiar sĕ facă escursiunĭ la munţĭ, cu un cuvênt, pentru toţĭ iubitorii de sciinţă şi de frumseţile naturei, acéstă carte, de felul căreia până acum nu avem scrisă alta în limba românéscă, oferă o lectură de tot plăcută şi folositóre totodată. Un esemplar, constătător din 220 pag. format mare 8⁰, costă 1 fl. (+ 5 cr. porto). De vêndare şi la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşov.

*

Din *„Biblioteca pentru toţĭ“* au apărut Nr. 70: **Legenda Ţiganilor** de *P. Dulfu*, o lucrare plină de umor, care până acum n'a mai fost tipărită nicăirĭ. In partea primă se află portretul şi o scurtă biografiă a talentatului şi bine cunoscutului autor. Apoi tot de d-l P. Dulfu: *Cotofana*, legendă poporală şi *Móra dracilor* (cântul 12 din epopea poporală „Isprăvile lui Păcală“.) In text mai multe ilustraţii originale. Se póte procura şi dela librăria Ciurcu din Braşov à 30 banĭ (8 cr.) volumul.

*

A eşit de sub pressă şi se află de vêndare la tóte librăriile din România *Călăuze*: **Viena şi împrejurimile** ei, descrierea amĕnunţită a oraşului şi împrejurimilor Kalenberg, Leopoldsberg, Klosterneuburg, Brühl, Laxemburg, Baden şi Vöslau, de *Nebuneli*. Cu tarifele trenurilor şi a vapórelor şi descrierea călĕtoriei pe uscat şi pe Dunăre dela Budapesta la Viena, cu două planurĭ: unul al oraşului Viena în mărime de 57+63 ct., celalalt al liniilor ferate şi tramv. de 20 ct. Preţul dimpreună cu planurile lei 2 50. — Pe hârtiă de lux 3 lei.

A mai apărut: **Legea judecătoriilor de pace**, ce intră în vigóre la 1 Iulie. Preţul 50 banĭ.

Ospeţii, carĭ vin la Braşov, pot afla cele mai bune, mai curate şi mai higienice odăi la **Villa Kertsch**, aflătóre pe promenada cea mare a oraşului, în nemijlocită apropiare de gara tramvaiului, aşa că nicĭ nu mai trebue birje. Odăi multe şi pe ales, clădite în stil modern şi elegant mobilate, cu aşternut nou, mobile nouĕ, serviciu promt, ér bacşişurĭ nu se dau. In grădină restaurant şi musică mai în fiă-care di. Se pot închiria odăi şi apartamente întregĭ cu luna, cu sĕptĕmâna şi cu diua, costând după plac dela 1 fl. până la 4 fl. la di.

---

leacul? Lasă numai, vĕdu-te şperlă de bocotan de tine!“

Colo 'n deseră baba Sânzâiană merse incet tot pe lângă gardurĭ; cum îi era datina până acasă la bocotanul Onu. Acolo îşĭ vĕdù de lucru, daslegă piciorul lui Pavel, il căută, îĭ descântă, îĭ dădù felurĭ şi felurĭ de burуene, cu care sĕ se lege, unele fierte în lapte, altele aşa uscate cum erau. Tot aşa făcù şi diminéţa şi tot mereu vre-o dóuĕ sĕptĕmânĭ de-a rêndul. Şi nicĭ odată nu pleca baba cu mâna gólă dela lelea Mărină, tot-déuna o încărca cu ce avea mai bun la casă. Dér minunea minunilor, nicĭ lui Pavel nu-i era mai bine, nicĭ nu întreba care-va, nicĭ el, nicĭ măsa, nicĭ tată-s'o, că ce mai face biata Susană. Din asta pricină, baba la leacurile după cum scia ea, tot unul sĕ ajute şi dóuĕ sĕ strice.

Bocotanul era îngrijat, lelea Mărină era îngrijată, ér Pavel se gândia singur; óre de-aş prinde a vorbi cu baba de Susana, d'a de mi-or afla mai îngrabă leacul. Decĭ odată, când era numai el cu baba în casă, o întrebă: „Lele Sânzâiană, ce mai face Susana?“

„Face bine, dragul lelii, că-i sănĕtósă, tótă diua adună buruene pentru piciorul tĕu şi séra tot face mătănii sĕ te scóle Dumnedeu. O lécă-i cam scârbită, cum de tată-t'o n'o mai chiamă la lucru, ca în anii trecuţĭ, cum de nu-i mai dă prilegiu sĕ se abată p'aicĭ, sĕ te vadă“.

Pavel oftă. Işĭ aduse aminte de dragostea cea dintâia, ce o avuse el cu Susana; că dóră dice şi cântecul:

> Mândra mea cea de demult
> Pus'am gând sĕ te zeuit
> Dér:
> Nicĭ o pómă nu-i dulcie
> Ca strugurașul din vie
> Şi dragostea cea dintâie!

Baba pricepù oftatul lui Pavel; scia că el bucuros ar mai sta de vorbă cu Susana, dér tată-s'o l'a oprit. Dér de ce era baba Sânzâiana babă meşteră, décă n'ar fi fost ea în stare s'aducă pe Pavel până la ei? Scia ea ce sĕ facă.

(Va urma.)

Călendarul sĕptĕmânei.

IUNIE. are 30 dile. CIREŞAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	23 S. m. Agripina	5 Ciril şi Met.
Lunĭ	24 Nasc. sf. Iòn bot.	6 Isaia prof.
Marţĭ	25 S. m. Febronia	7 Vilibald
Mer.	26 Cuv. p. David	8 Elisabeta
Joi	27 Cuv. p. Samson	9 Anatalia
Vin.	28 Ad. Chir şi Ioan	10 Amalia
Sâm.	29 † Petru şi Pavel	11 I. Pius pp.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 1 Iulie n. 1896.

Sĕminţe		Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc		81	6.70	6.80
Grâu dela Tisa		81	6.75	6.85
Grâu de Pesta		81	6.70	6 80
Grâu de Alba-regala		81	6.70	6 80
Grâu de Bácska		81	6.80	6.90
Grâu ung. de nord		81	.—	.—
Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	**soiul**	**Cualitatea per Hect.**	**Preţul per 100 chilogr. dela**	**până**
Sĕcară		70—72	6.—	6 05
Orz	nutreţ	60—62	—.—	—.—
Orz	de vinars	62.64	—.—	— —
Orz	de bere	64.66	—.—	—.—
Ovĕs		39.41	6.10	6.40
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Kirişcă	„	—	—.—	—.—

Producte diverse (Preţul pe 100 chilograme)	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	—.—	—.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţénă	—.—	—.—
„	roşia	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	48.—	48.50
„	dela ţéră	—.—	— —
Slănină	svêntată	44.50	45 —
„	afumată	50.—	51 —
Sĕu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	10.50	10.75
„	din Serbia în sacĭ	10.50	10.75
Lictar	slavon nou	13 50	14. —
„	bănăţenesc	12.—	12.50
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Bursa de Bucurescĭ

din 1 Iulie n. 1896.

Valorĭ	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101 $^1/_2$
Renta amortisabilă	5%	„ „	99.$^5/_8$
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.-Iul.	100.$^3/_4$
„ „ din 1893	5%	„ „	100.$^3/_4$
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.—
„ „ (Impr. de 32. $^1/_2$ mil.	4%	Ian.-Iulie	87.$^1/_2$
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	88.$^1/_4$
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	88.$^1/_2$
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	85.$^1/_4$
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	88 $^1/_4$
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101 —
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	290.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	97.—
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	95 $^3/_4$
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	93 $^5/_8$
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	— —
„ „ „ „	5%	„ „	90 $^1/_2$
„ „ „ Iaşĭ . .	5%	„ „	84 $^1/_2$
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1620.
Banca agricolă	500	150 v.	200.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	415.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	428.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	300 —
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	180. —
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	100. —
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	50	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 „	[illegible]	„ „	—.
Societ. p. const. de Tramways	[illegible]	„ „	—.—
20 francĭ aur			20.08

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	$4^1/_2$%
Casa de Depunerĭ	$5^1/_2$	Berlin . . .	3%
Londra	2%	Belgia . . .	$3^1/_2$%
Viena	5%	Elveţia . . .	2%

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 29 Iunie de 8546 capete, la 30 Iunie au intrat —.— capete şi au eşit 78 capete rĕmânênd la 1 Iulie un numĕr de 8468 capete.

Se notéză marfa: ungurésca vechĕ, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésca tinerĕ grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela 46.— cr. până la 47.— cr. uşóră dela 46.— cr. până la 47.— cr.

Marfă ţĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Cursul losurilor private

din 1 Iulie 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	6.60	7.—
Credit	198.—	199 —
Clary 40 fl. m. c. . .	59.—	60.—
Navig. pe Dunăre . .	—.—	—.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	25.75	26.25
Laibach	22.—	23.—
Buda	59.—	61.—
Palffy	59.50	60.50
Crucea roşie austr. .	—.—	—.—
dto ung. . .	10.—	10.50
dto ital. . .	11.50	12.—
Rudolf	22 50	26.50
Salm	69.—	70.50
Salzburg	25.75	26.75
St. Genois . . .	69.—	71 —
Stanislau	43.—	45.—
Trieitine $4^1/_2$% 100 m. c.	145.—	150.—
dto 4% 50 .	69.—	73.—
Waldstein . . .	61.—	63.—
Sêrbescĭ 3% . . .	34.75	35.25
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	121.50	122.50

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 3 Iulie st. n. 1896.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	70
„	Grâu mijlociu . .	5	50
„	Grâu mai slab . .	5	30
„	Grâu mestecat . .	3	60
„	Sĕcară frumósă . .	3	60
„	Sĕcară mijlocia . .	3	50
„	Orz frumos . . .	3	—
„	Orz mijlociu . . .	2	80
„	Oves frumos . . .	2	50
„	Ovĕs mijlociu . .	2	30
„	Cucuruz	3	40
„	Mălaiu	4	90
„	Mazăre	7	—
„	Linte	7	10
„	Fasole	7	—
„	Sĕmênţă de in . .	8	—
„	Sĕmênţă de cânepă	6	—
„	Cartofĭ	—	80
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	45
„	Carnea de porc . .	—	49
„	Carnea de berbece .	—	45
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt	21	—
„	Sĕu de vită topit .	32	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Iulie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.65
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.35
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$% .	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	101.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.80
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.15
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.25
Imprum. ung. cu premii	150.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	138.25
Renta de hârtie austr.	101.45
Renta de argint austr.	101.50
Renta de aur austr.	122.95
Losurĭ din 1860.	145.25
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	957.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	378.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	350.50
Napoleondorĭ.	9.51
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.72$^1/_2$
London vista	119.85
Paris vista	47.60
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.20
Note italiene.	44.45

Cursul pietei Braşov.

Din 4 Iulie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.48	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	126.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.60	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Vêndare prin licitațiune.

Epitropia bisericei Sft. Nicolae din loc **va vinde** prin licitațiune publică **3 locurĭ de arătură** de pe hotarul Ghimbav Nr. top. 4968, 5730, 5731, 5746 și 5747 total 2 holde 1325 sting. □ (2·799 Schätzjoche) cu venit curat catastral 5 fl. 66 cr.

Licitațiunea se va ținea în casa comunală din Ghimbav, **Duminecă în 30 Iunie (12 Iulie) a. c. la 3½ óre p. m.**

Contractul de vêndare se va închiria cu reserva aprobărei lui din partea Ven. Consist. archidiecesan.

Brașov, 21 Iunie 1896.

Epitropia parochială a bisericei Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu.)

Sterie Stinghe.
epitrop - econom.

1015,1—3

Publicațiune de licitație.

Biserica română gr. or. dela Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu) și biserica română gr. or. din Brașov cetate, **vinde** în cale de licitațiune **două bucăți de pămênt**, respective locurĭ de clădire ce constitue proprietatea lor și sunt situate în hotarul Brașovului, și adecă:

1) un loc aprópe de Gara Brașovului pe lângă strada Tramwayului spre Gară, Nr. top. 10729 în mărime de 1215 metri cuadrațĭ. Prețul acestui loc este 2 fl. de metru □.

2) Un loc peste drumul Timișului în linie cu locul arĕtat mai sus sub Nr. 1. top 10728, în mărime de 3766 metri cuadrațĭ. Prețul acestui loc este 50 cr. de metru cuadrat.

Pentru vêndarea acestor două locurĭ **se va ține licitațiunea verbală în 8 (20) Iuliu 1896 la 10 óre înainte de amêdĭ în Cancelaria Eforiei școlare** Scheiu Gróverĭ.

Până la diua licitațiunei se pot trimite oferte în scris, la adresa „Eforiei școlelor române,“ unde se póte vedea și schița de situațiune și condițiunile licitațiunei.

Brașov, 1 (13) Iulie 1896.

1014,1—3

costă aparatul

„Edison“

complet, care se póte desface, cu casetă elegantă, plate pentru uscat, hărtie de copiat, cameră obscură, mașină de copiat și tóte utensiile fotografiei.

Complet numai 6 fl.

1010,2—6.

Nou inventatul aparat de fotografia

„EDISON“

este cel mai sigur și ieftin din sistemele până acum inventate.

„EDISON“ funcționéză escelent. Orĭ și cine póte fotografa cu acest aparat fără a avea cunoscințe fotografice.

Cu „Edison“ se póte lua fotografii la moment, portrete, peisajurĭ Indispensabil pentru Turiștĭ, Pictorĭ, amicĭ ai naturei etc. Complect cu esplicații lesne de înțeles 6 fl.

Magazin special de aparate phot.

ALFRED FISCHER,
Viena I. Adlergasse 12.
Se trimite cu rambursă

Anunciurĭ
(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrisei administrațiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Admi istr. „Gazeta Trans“.

O bonă,

care a absolvat cursul, din acest an la Asilul român de copii din Blașiu cu succes fórte bun, caută ocupațiune la vre-o grădină de copii séu la vre-o familiă privată.

A se adresa la administrația „Gazetei Transilvaniei“.

Se caută un învățĕcel

român, pentru negoțul de băcăniă și de bumbacurĭ a subsemnatei firmă.

Se pretinde, că afară de limba maternă se vorbéscă și limbile germană și maghiară.

Ioan Dușoiu și fiu.
Brașov.

3—3

Nóuă antrepisă de pompe funebre.

Am onore a aduce la cunoscința on. public, că **am arangiat sub firma**

„TRANSILVANIA“

după recerințele timpului present o

Antreprisă de pompe funebre.

Magazinul meu conține tóte obiectele ce aparține la pompe funebre, precum: **cununi** pentru gropĭ și **sicrie**, diferite **sicrie de metal și lemn, carĕ funebre** adjustate fórte frumos.

Ingrijesc decorațiile odăilor și a entreurilor și tóte cele necesare pentru conduct.

Recomand la cas de trebuință serviciile mele on. public, asigurându-l de un serviciu solid.

Cu distinsă stimă:

A. MÁJAY.

Strada Porții Nr. 54.
Strada Porții Nr. 54.

Nouă anteprisă de pompe funebre.

Specialitate contra Ploșnițelor, Purecilor, Moliĭ. Gândacĭ de bucătării, Parăsiții pe animale domestice etc. etc.

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi orĭ și ce **insecte**, de aceea îl laudă milióne de cumpĕrătorĭ; și e fórte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin.“

Se află de vêndare: În **Brașovŭ**: La Domnii *I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoții, Emil Por, Karl Irk, Franz Kelcmen* farmacist, *Julius Müller, Carol Schuster* farmacist, *Teutsch et Tartler. N. Grădinar, Eduard Kugler* farm., Successorul *Anton Zeriff, Julius Hornung* farmacist, *Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius* farmacist, *Victor Roth* farmacist. *Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioan Dușoiu et Fiu, Fritz Geisberger, Fritz Czekely, K. Zerbes. Lazar & Verzar.* — În **Făgăraș**: La Domnii: *I. Iarosch Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleisig.* — În **Cohalm**: La Domnii: *Ernst Wolff, Eduard Victor Melas.*

Kathreiner
CAFEA DE MALTA KNEIPP

Se capătă pretutindeni. - ½ Chilo 25 cr.

Ce e a lui Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp?

Aceasta ● ● cafea adevĕrată pentru familie si sănĕtate, care prin modul de fabricațiune a lui Kathreiner are plăcutul gust **de cafea de boane** și numai prin acésta, fără de celelalte avantagii, sĕ deosebește acéstă **cafea de malta** de toate celelalte producte.

Cafeaua - Kathreiner este cel mai **gustos, sănĕtos și ieftin surogat** la cafeaua de boane. E un product **curat** al naturei în boane întregi și sĕ usează cu mare avantagiu in locul **celei măcinate,** in locul acelor surogate pentre cafea, cari sunt pentre publicul cumpĕrător necontrolabile, și cari prin cercetări oficióse sau dovedit adese de **falsificate** prin adausuri străine. Începĕnd **cu o terțialitate,** se póte amesteca mai târziu cafea de boane cu cafea Kathreiner, si astfel pe lângă efectul nepreţuit asupra sănĕtății, dobândești si un câstig în fiecare gospodărie.

Cafeaua Kathreiner este recomandată de cei **mai renumiți medici și zilnic** se dovedește ca un bun mijloc de consumat în **institute** publice și în **sute de mii de familii.** Și »pură« adecă fără adaus de cafea de boane, cafeaua Kathreiner este cel mai excelent mijloc de întărire precum și cel mai sănătos, ușor de consumat și totodată o beutură gustósa.

Nici o gospodină consciențiósă sau mamă, nici un iubitoriu de cafea in genere, sĕ nu intârzie, ca pentru propria sănĕtate să sĕ folosească de cafeaua de maltă Kneipp. Numai se fie cu luare aminte la netrebnicile imitațiuni, prin cari publicul mereu este expus inșelăciunei și sĕ considere la cumpĕrare marca de pe pachetele originale albe cu numele

Kathreiner!

Precauțiune! În interesul propriu **nu** lăsațĭ se fiți momiți! Veritabilul „Kathreiner“ nu poate și **nu-i permis** se se vendă cumpenit, sau în altfel de pachetagiu.

